

Onzen Heertje

Onzen Heertje, erfgoedvereniging vzw

kw/2019/1

Het Heilig Hart – iconografie

We wilden eraan beginnen om over het Heilig Hart een kwartaalschrift te maken omdat men in KADOC het eveneens interessant vond deze weg op te gaan.

Al vlug was ons eerste idee bevestigd. Het thema het Heilig Hart is een zo breed item dat we er op zijn minst weer een uitgebreid geheel eraan moeten over houden als we er iets nuttig van willen maken.

Onze verzameling is er het levend bewijs van. We hebben op zijn minst bijna 800 verschillende penningen. In de prentjes hebben we er zeker 350 en de voorwerpen noteren boven de 400¹.

Bekeken vanuit het theologisch item zijn er zeker meerdere invalshoeken. Die zijn vooral bepaald door de tijdsgeest en de pastorale bedoeling. Wij doorgronden bij voorkeur, ook vanuit iconografisch oogpunt de symboliek en de Bijbelse connotaties.

Een standaardwerk is zeker voor meer academisch gevormden en vooral studaces met een behoorlijke bagage aan kritische zin en onderscheidend vermogen. We blijven bij de beslissing enkele vlugschriften te produceren. Uiteindelijk kozen we voor een wandeling doorheen de pistes die we menen te ontdekken in de veelheid aan beeldend materiaal.

We hopen hiermee de kennis die we in het behandelen van het materiaal en de verschillende ervaringen en inzichten die we in de loop der jaren hebben gevoeld en ontdekt.

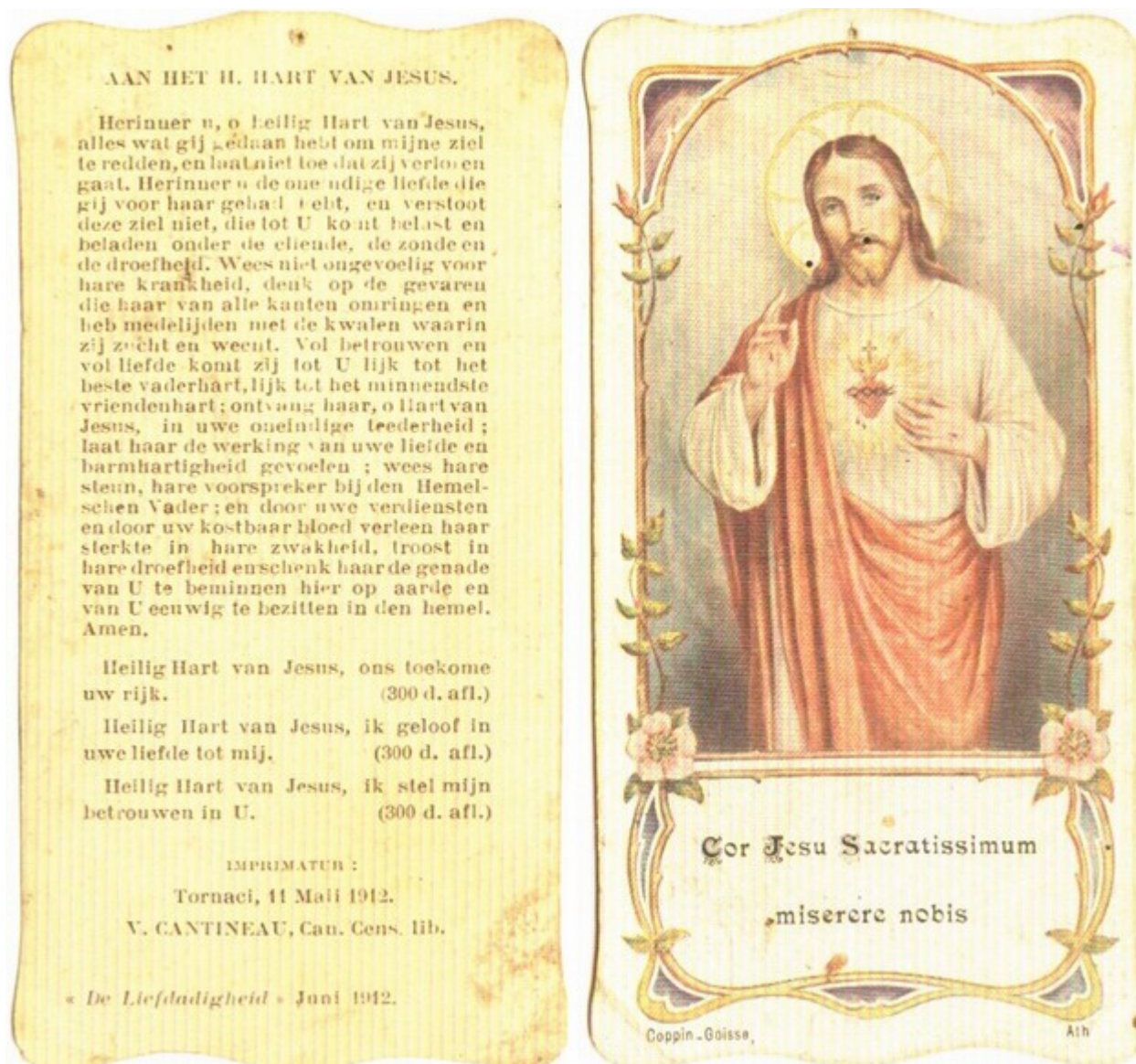
Geniet ervan.

Hvdb.

Meest voorkomende afbeelding

---

¹ We kunnen kleinere getallen noemen, maar we hebben de verschillende formaten, afwijkingen en vormen (vierkant of rond) niet samen als 1 stuk geteld.

Het branden hart, vlammen en doorboord², met de doornenkroon getooid is klassiek geworden. We zijn hierbij al vertrouwd met het feit dat het menselijk hart van Jezus toonrecht verkregen heeft. We zijn tevens voorbij aan het begrip *hart* zoals het in de bijbel bovenkomt. Het zou een interessante studie zijn het woord *lef* in de bijbel op te zoeken en de vertalingen waar men het Nederlands woord *hart* gebruikt en dat er niet staat.

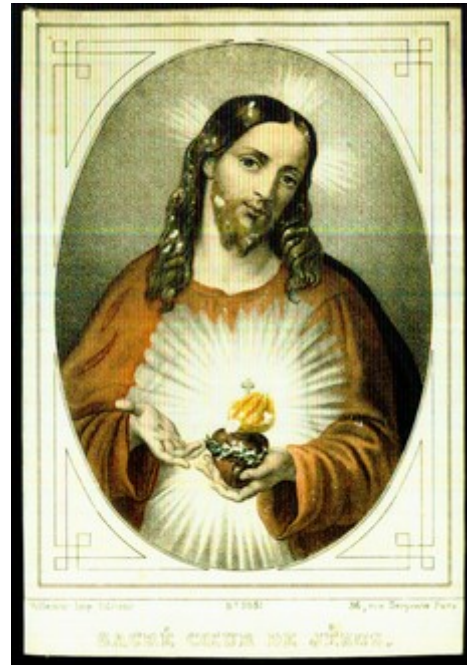
Het hart op de tong/de hand

² Het doorboord hart is niet onmiddellijk aan de H. hart-figuur besteedt. We vinden die meer bij Maria met de verwijzing naar de zeven smarten. Hiermee wil men herinneren aan de lanssteek (Joh. 19: 34). In de apocriefe literatuur vertelt men dat Longinus de steek gaf. Er wordt vaak naar hem verwezen als de centurio die gezegd zou hebben: *Hij was werkelijk Gods Zoon* (Mattheus 27:54, Marcus 15:39).

De meest gebruikte vertalingen van de Bijbel hebben het woord *hart* verschillende honderd maal³. De essentie hiervan is dat het hart het geestelijke deel is van ons, waar onze emoties en verlangens zich bevinden.

Voordat we gaan kijken naar het menselijk hart, willen we benadrukken dat we ook van God kunnen zeggen dat Hij een *hart* heeft; Hij kent immers emoties en verlangens. Wij hebben een hart omdat God een hart heeft. David was een man *naar Gods hart*⁴. En God zegent Zijn volk met leiders die Zijn hart kennen en volgen⁵. Het menselijk hart in zijn natuurlijke staat is slecht, verraderlijk en misleidend. *Jeremia* zegt: Niets is zo onbetrouwbaar als het *hart*, onverbeterlijk is het, wie zal het kennen?⁶

We zien hier onmiddellijk dat in die term meer zit dan het hartje dat men in een boomstam grift. Al kunnen de daders zelf er wellicht meer in steken. God kent ons *hart*⁷. Hij is meer *innerlijk* aan onszelf dan wijzelf het zijn. We lezen het bij Joannes 24 *Maar Jezus had geen vertrouwen in hen, omdat hij hen allemaal kende, 25 en niemand hoefde hem iets over de mens te vertellen, want hij wist zelf wat er in een mens omgaat*⁸. En dat kennen was naar Bijbelse betekenis het kennen van wat in het hart van de mens omgaat. Gods kennis van het hart maakt dat Hij rechtvaardig oordeelt: *Ik, de HEER, ben het die het hart doorgrondt, die nieren toetst, die ieder naar zijn levenswandel beloont, aan ieder geeft wat hij verdient*⁹.

Hiermee zijn we onmiddellijk bij de kern van het verhaal dat we willen doorgronden. De devotie tot het Heilig Hart focust op het Hart van Jezus en zou uiteindelijk bij het hart van God moeten terechtkomen. In die verering stellen we alles wat te antropomorf voor. Dieper graven helpt om – in zoverre we dat kunnen¹⁰ – God, JHWH, de drie eenheid beter te begrijpen ...

3 In de Statenvertaling 808 x.

4 καρδία Het Griekse woord is gelijklopend met het Latijn cor. Deze taal vertrekt vanuit het hart als fysisch centrum van de bloedsomloop. Zo is het de motor van het fysisch leven. Analooft kan men en lichamelijk en geestelijk leven in zien. Nog verder maakt men er de zetel van gedachten, passies, verlangens, goesting, affectie, bedoeling en durf van. In een breder westerse invulling is in het hart ook begrip en verstandhouding, barmhartigheid en vergiffenis, wil en karakter. Hand. 13: 22.

5 1 Samuel 2: 35; Jeremia 3:1 5.

6 Jeremia 17: 9.

7 1 Korinthe 14: 25.

8 Johannes 2:24-25.

9 Jeremia 17: 10. De nieren hebben als functie wat de Westerse mens toebedeelt aan het verstand.

10 Ons kennen is beperkt. We zien in een spiegel, Platoons of te rationeel...

In de afbeelding heeft Jezus soms het Hart op zijn handen. In de vormgeving wil via Zijn levenshouding en de concrete gebeurtenissen de aandacht trekken op Zijn lijden: de doornenkroon en het doorboren van Zijn zijde. De vlammen spreken over de vurigheid van Zijn liefde. Hier zijn heel wat kanttekeningen te maken.

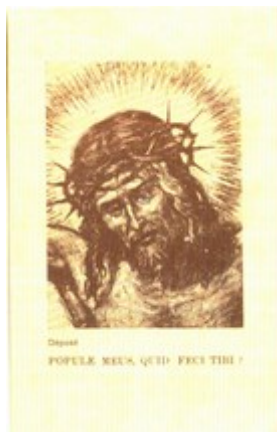

Het bloedend Hart

Inderdaad vanuit het idee van de verlossing door Zijn Bloed trekt men door het bloedend Hart de aandacht. Zo is het

kruis de kroon van het vlammend Hart.

Het is eerder jammer dat men door dit wat opdringerig accent de veel voorkomende stralenkrans¹¹ in de perceptie op de achtergrond blijft. De verrijzenis van Christus is toch belangrijk – zo niet – belangrijker dan Zijn lijden.

Het is echter duidelijk dat de meeste afbeelding – zeker in het verleden – aanstuurden op medelijden en eenzijdig begrepen navolging.

Bloed heeft uiteraard de betekenis van leven. Dat Jezus Zijn leven gaf. Dat Hij het in zijn mens-zijn door en door beleefd heeft dat is niet te miskennen. De spot, de doornenkroon en de koningsmantel zijn evenzeer elementen van de totale dramatiek dat een goed mens – DE Godmens – God miskent werd...

Het miskende Hart

Quid feci tibi? Wat heb ik U misdaan?¹²

Deze zin stond prominent op sommige prentjes. In de theologie benadrukt men dat leven naar het hart van JHWH Hem navolgen is. De zon doen

11 Om de heiligheid, de overwinning, de verwijzing naar de verrijzenis te accentueren is het Hart stralen afgebeeld. Deze voorstelling is gelijklopend met de mandorla en aanverwanten.

12 Dit gezang heeft de vorm van een vraag- en antwoordgezang (responsoriaal gezang). De figuur van Jezus beklagt zich over het feit dat zijn volk ("popule meus") ondankbaar is geweest, terwijl JHWH het volk onder andere uit Egypte heeft geleid en het gevoed heeft met manna gedurende de 40-jarige tocht door de woestijn. Het koor antwoordt met een bede tot God (verwijten, Popule meus (Micha 6:3), (Jeremia 2:21) waarop het trisagion driemaal Heilig (Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis) volgt. Wikipedia schrijft: Zowel het zich beklagen van God over zijn volk, als de vraag en antwoordvorm ervan, ademen een Judaïsche traditie.

opgaan voor goeden en kwaden. Zo formuleert men het in de Bijbelse spiritualiteit.

Als men die vraag – ook in het Latijn – gebruikt dan bedoelde men dat Jezus, in naam van Zijn Vader, oproept om het geschenk, het heil dat Hij mocht brengen te erkennen. Hij roept ons op om JHWH uit geheel ons hart, onze ziel en onze krachten te beminnen en de anderen zoals Hij onszelf bemint¹³.

Het gebruik eerherstel te brengen werd iets verengd. Op het kerkboekprentje (zie volgende blz.) zien we hoe dat eerherstel werd verbonden met de aanbidding van de eucharistie. Goed bedoeld. Toch kunnen we een kanttekening niet nalaten.

Wie de vele bladzijde van het kerkboek voor het Heilig Uur¹⁴ ook maar enkele blz. grondig leest

die voelt de beperkte visie. Naast het feit dat het eerherstel vaak wordt gestuurd naar de vele zonden die de *zedeloze maatschappij*¹⁵ – ja, altijd erger – begaat.

In de marge wel bewust dat men ook zondig is... met de overtuiging dat men door de lichamelijke tegenwoordigheid *wakend* bij het tabernakel Jezus' in Zijn doodstrijd nabij is¹⁶. Hier schuilt het gevaar dat Jezus als de enige

13 Mat. 5: 45;

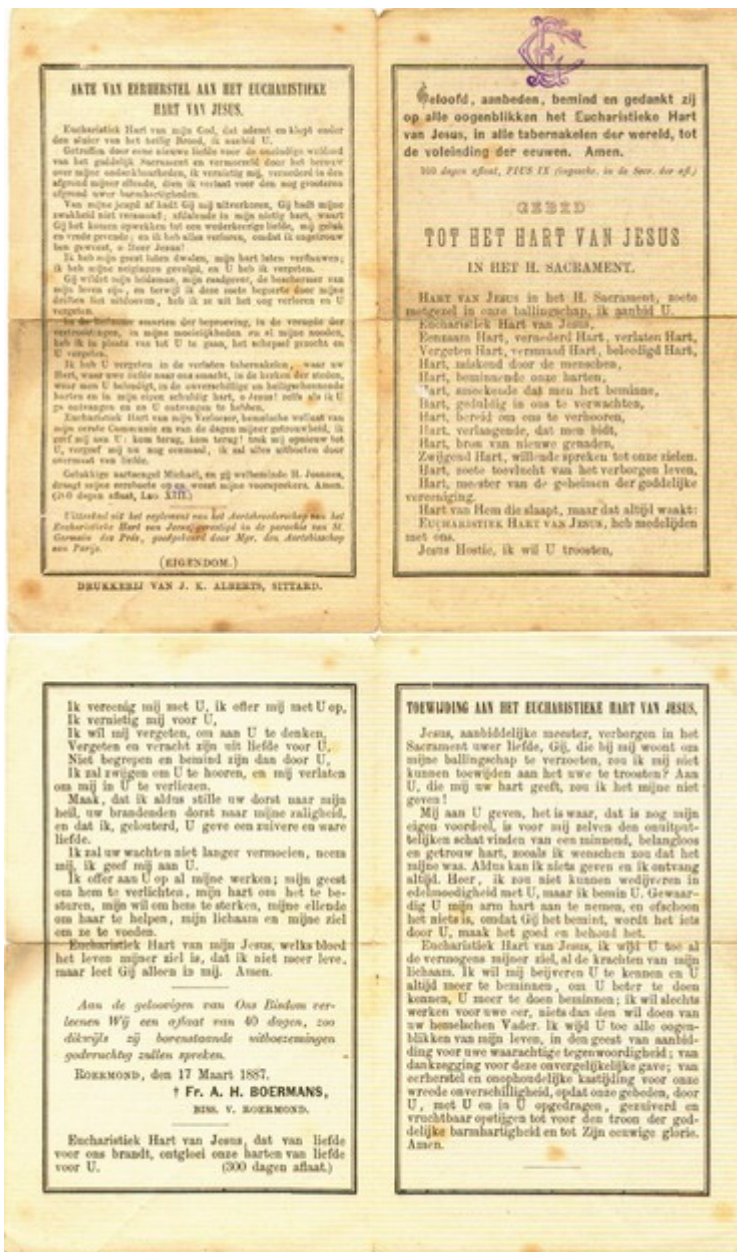
14 Het gebruik van het Heilig Uur werd oorspronkelijk verbonden aan het eerherstel tegenover Christus aanwezigheid in de eucharistie. Maar kenden eveneens die gedachte en geest van eerherstel. We vonden het citaat van *Aartsbisschop Fulton SHEEN Het Heilig uur wordt als een zuurstoftoevoer om de adem van de H. Geest te doen heropleven te midden van de vieze stinkende atmosfeer van de wereld.*

15 In het verslagboek van de eerste vrijdagbond van het H. Hart O.-L.--Vrouwparochie Poperinge september 1946 lezen we naar aanleiding van de intentie van de maand, maar ook vanuit de geest waarin dat eerherstel wordt opgewekt: de elite van ons volk wordt gevormd in de Hogescholen. *Het is van het allergrootste belang dat de vorming van onze intellectuelen degelijk weze en niet schade brengt aan de hoogere zielsbelangen, geen zedelijke begrippen verwrongen, geen wangedachten opgedrongen, de geschiedenis niet worde vervormd en vooral de godsdienstige waarheden niet worden aangevallen noch bespot.* Om de zedeloosheid wordt verder in al zijn vormen getreurd en boete beloofd.

16 De kelk bij de afbeelding van Jezus in de hof van Olijven is rechtstreeks te verbinden met de eucharistie en ipso facto bij de aanwezigheid in het tabernakel of de monstrans bij aanbidding.

Middelaar concurrentieel wordt miskent door de idee van medeverlossers te verabsoluteren¹⁷.

Om het Hart van Jezus te erkennen belooft men *TROUW. Betrouwen, trouw zijn* is het authentieke antwoord op Gods trouw. In het specifiek katholiek kerkelijk patroon is er door kerk een aflaat¹⁸ aan verbonden.

Het Hart van de Verlosser

Agnus Dei, qui tollis peccata¹⁹ mundi, Jezus ging die zich als het gedweeë Paaslam liet *ter slachtbank leiden*. Jesaja had dat beeld ook al gebruikt, uiteraard niet i.v.m. Jezus, maar wel over de *Dienstknecht van de Heer*. Paulus echter maakt later die verwijzing naar Jezus wél in zijn brief aan de Hebreëen, en mét de toevoeging: *geslachtofferd om de zonden²⁰ van het volk*.

Als Johannes de dooper die term gebruikt dan zit hij wel op de lijn van Paulus. De Hogepriester die de zondebok de woestijn

instuurt, die de naam van JHWH op die dag²¹ mag uitspreken en de dienst verzorgt om de zonde van het volk te verzoenen.

¹⁷ We zijn er ons van bewust dat deze zinsnede kan mis begrepen worden. Onze studie is geen theologisch traktaat. DE Middelaar is Jezus (1 Tim 2: 5; Hebr. 8: 6; 9: 15; 12: 24).

¹⁸ Aflaat is kort geformuleerd: genade uit de schat die door Christus via de Vader aan de mens is toebedeeld. De R.K. stelt dat zij modaliteiten kan opstellen in dat verband.

¹⁹ Als we de zin bij Jo lezen dat is het peccatum: zonde (enk.). Het Griekse woord amartia is in feite onvolmaaktheid, beperktheid..

²⁰ Hebr. 2: 17 εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. de zonden van het volk te verzoenen.

²¹ Voor wie de Joodse geschiedenis kent op Jom Kippoer. De zondebok werd de stad uitgeleid om in de woestijn te worden vrijgelaten om zodoende (symbolisch) de zonden van het volk weg te dragen.

Het paaslam is een constructie van Johannes de Evangelist. Op dat moment is Johannes de Doper er nog niet van op de hoogte. De theologie van de Evangelist is betrokken op de drie-eenheid. Het lam voor de troon van de Vader.

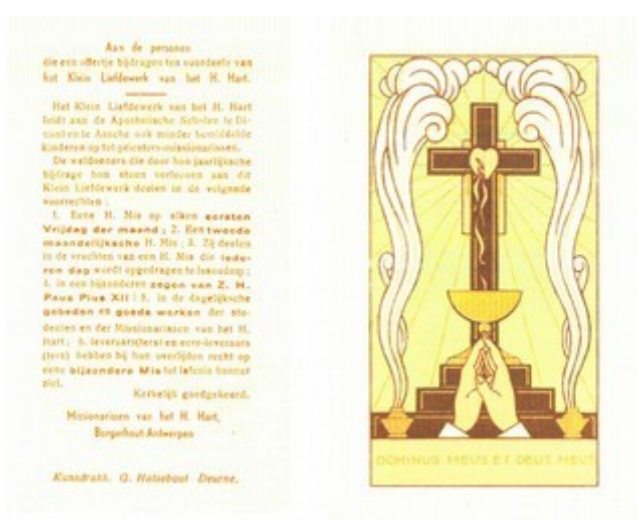
De Agnus Dei die in het devotiebeursje ernaast wordt bewaard verwijst eveneens naar de figuur van Christus in Zijn paaslam verwijzing. Hij is bijbels ons paaslam²². In het Apocalyptisch verhaal overwint Hij de dood. Hij geeft het leven.

De schilderij van het Lam Gods brengt ons dichterbij het bloedend Lam dat het Nieuwe Jeruzalem introduceert. De stad van de avondloze morgen, waar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Soms is dat sprekend geformuleerd. We vonden hiervan een Franse afbeelding met de Latijnse zin *et vitam habeant*²³. en ze leefden, en ze kregen het leven... Op dit beeld is de pelikaan uit dezelfde specifieke deuterio-jesaja invulling.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Jezus, die zich als het gedweeë Paaslam liet ter slachtbank leiden. Jesaja had dat beeld ook al gebruikt, uiteraard niet i.v.m. Jezus, maar wel over de *Dienstknecht van de Heer*. Paulus echter maakt later die verwijzing naar Jezus wél in zijn brief aan de Hebreëen, en mét de toevoeging: *geslachtofferd om de zonden*²⁵ van het volk.

Als Johannes de doper die term gebruikt dan zit hij wel op de lijn van Pulus. De Hogepriester die de zondebok de woestijn instuurt, die de naam van

22 1 Kor. 5: 7.

23 Johannes 10: 10: Een dief komt alleen om te roven, te slachten en te vernietigen, maar ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid.

24 Als we de zin bij Jo lezen dat is het peccatum: zonde (enk.). Het Griekse woord amartia is in feite onvolmaaktheid, beperktheid..

25 Hebr. 2: 17 εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. de zonden van het volk te verzoenen.

JHWH op die dag²⁶ mag uitspreken en de dienst verzorgt om de zonde van het volk te verzoenen.

Het paaslam is een constructie van Johannes de Evangelist. Op het moment dat Johannes de Doper die zin gebruikt hij nog niet zover als in de brief an de Hebreëen. De theologie van de Evangelist is betrokken op de drie-

eenheid. Het lam, Christus, treedt – ook bij Paulus – in de functie van de Hogepriester²⁷.

Hart van Jezus, barmhartigheid

Als verlosser is het niet vreemd dat men hem om barmhartigheid vraagt. Ontferm U over ons.

Vanuit de idee van de Hogepriester is het niet zo ver de stap te zetten naar de sacrament. Het water en het bloed uit de zijde van Christus is heel snel de geboorte van de kerk geweest. We haasten ons hier om bij te voegen dat het eigenlijk niet om het hart gaat maar de zijde. Sommige exegeten maken hier een verwijzing naar de rib²⁸ van Adam waaruit Eva ontstond.

Het eucharistisch tintje is er al heel vroeg bij geweest. Plechtige communicanten kregen via het Levend Brood, panis vivus, en de druiven die verwijzen naar het bloed de uitnodiging om via de Heilig Hart devotie in

het verhaal mee te stappen.

Velen zullen ook de tekst van de opdracht in hun leven meedragen.

We verwonderen ons als gelovigen van na het Tweede Concilie hoe de gebeden tot het Heilig Hart vaak ontferming vragen voor bv. De Nederlandse protestanten...

²⁶ Voor wie de Joodse geschiedenis kent op Jom Kippoer. De zondebok werd de stad uitgeleid om in de woestijn te worden vrijgelaten om zodoende (symbolisch) de zonden van het volk weg te dragen.

²⁷ Ritus van de Grote verzoendag: Leviticus 16: 1-34 en Leviticus 23: 26-32. Bemerkt ook hier is bloed prominent aanwezig. Men citeert vaak zonder verwijzing dat dan de Hogepriester de NAAM wel uitsprak bij de belijdenis. We laten het hier in het midden.

²⁸ Het woord dat wij als ribbe vertalen is in het Hebreeuws ook de *zijde*, terwijl het Griekse woord πλευρα ook *long*, *zijde* kan vertaald worden.

hEILIG **h**ART VAN
JEZUS, IK **D**RAAG
U OP DOOR HET
 ONBEVLEKT **h**ART VAN
MARIA AL MIJN **B**IDDEN
 EN **W**ERKEN, **V**REUGDEN
 EN **L**IJDEN VAN **D**EZE
DAG TOT **H**ERSCHEL VAN
 ONZE **B**ELEDIGINGEN EN
 TOT **A**LDE **I**NTENTIES
 WAARVOOR **G**IJ **V**A
 VOORTDUREND OP HET
ALTAAR **O**POFFERT.
IN HET **B**IEZONDER
DRAAG IK **Z**E **V**OP VOOR
 DE **I**NTENTIES DOOR
ZIJNE **H**EILIGHEID DE
PAUS **A**ANBEVOLEN.
AMEN.

Ik .....
 hoop in het jaar .....
 met Gods genade
 en voor zijn eer,
 tot bloei van mijn familie,
 van onze parochie
 en van de wereldkerk,
 minstens iedere zondag,
 door de heilige communie,
 volledig deel te nemen
 aan het eucharistisch offer.

IEDERE **Z**ONDAGSMIS -
KOMMUNIE MIS

Het hart van de erewacht

In de context van verlossing en responsabilisering probeerde men apostels te maken van het legioen van het H. Hart: de erewacht.

Het is inderdaad allemaal voorgekauwd aanwezig. De boete heeft naar zijn tijd eigen accenten mee gekregen. Vaak ligt het in de geesten van de vromen mee te gaan met Johannes de Doper en de wan in de hand in boetpsalmen te bidden.

Naar het Tweede Vaticaans Concilie toe hoort men meer Jesaja 's oproepen om met Jezus synagoge woorden te motiveren om de lamme op de been te brengen en de gevangenen te verlossen. Om JHWH te openbare in de Blijde Boodschap aan de armen van geest, de kleine rest. Ook de

Zoet Hart van Jesus, ontferm U over ons en over onze dwalende broeders.

GEBEDENVERBOND
 voor de
 bekeering der Protestanten van
 Nederland.

AANGEMOEDIGD DOOR EENE BREEVE VAN Z. H.
 LEO XIII VAN -15 JULI 1902.

**Voorwaarden van opneming in het
 Gebedenverbond.**

1° De leden nemen zich voor dagelijks eenig gebed te verrichten voor de bekeering der Protestanten van Nederland. Het is echter geen vereischte het gebed te bidden, dat hierachter gedrukt staat.

lichamelijke en geestelijke werken van barmhartigheid kregen de openbaring van Gods erbarmen²⁹ mee.

De wacht die opgetrokken wordt is én apologetisch³⁰ én uitboeten en/of restaureren.

Hart van de Heilige Hartenbond

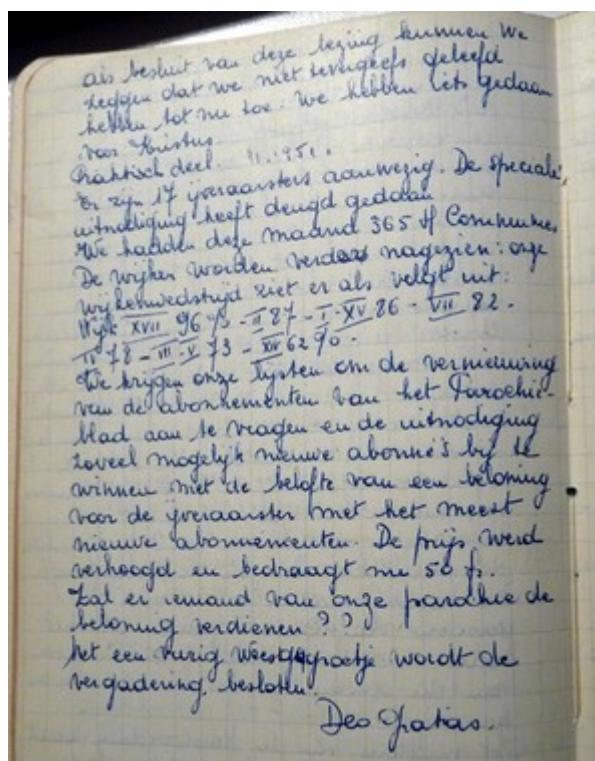
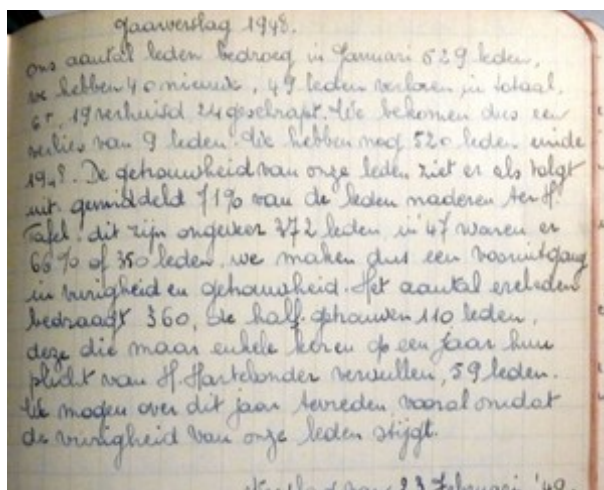
We vertrekken uit de praktijk. Het verslagboek van de Onze Lieve Vrouwe parochie te Poperinge helpt ons praktisch inzicht te verkrijgen.

Het zou boeiend zijn ook de maandelijkse *prentjes* of affiche te bestuderen om de sturing van die bonden te bekijken.

Uit het verslagboek Eerste vrijdagbond 1946-1954

We nemen de directe toegang.

De vergadering van de vrouwenbond in Onze Lieve Vrouwparochie werd ingeleid door de bestuurder. Voor

zover we kunnen achterhalen is dat de *onderpastoor*. Hij wordt bestuurder genoemd. De naam is niet vermeld. Bij de verandering is er van mei 1952 tot oktober 1952 een onderbreking. De nieuwe bestuurder³¹ begint met de beloften van het H. Hart waarover later.

In de vergaderingen ging het er – al waren het vrouwen – eerder pragmatisch aan toe. Er werden statistieken bij gehouden na het woordje

29 Een Joods impuls naar het Hebreeuws – De baarmoeder van God met een verwijzing naar *De HEER! De HEER! Een God die barmhartig is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, en onschuldig houdt* (Exodus 34:6-7a)

30 Tegen de *trouweloze joden* en *omnia restaurare in Christo*.

31 E. H. Gerard VERDONCK ° Reningelst 02.10.1912 + 2008 . Hij kwam van Zillebeke. In de H. Hartbond verving hij E. H. Gabriël VANDENBERGHE ° Werken 6 december 1909. Voor Poperinge was hij onderpastoor in Watou. Toen waren er twee *onderpastoors* en een *pastoor*. Poperinge heeft drie parochies.

van de bestuurder dat strikt naar de thematas van hoger hand werd behandeld.

We brengen enkele beelden uit het verslagboek.

Bij die gelegenheid werden ook andere parochiale werken verzorgd: het parochieblad, Oostpriesterhulp en het geschenk voor de paus, enz..

De getallen kunnen verbazen. Ook wat het ledenaantal, communicanten betreft is dit getal in een andere studie even te vergelijken...

Aan de woordkeuze is te zien in welk arbeidsperspectief men het project uitrolde: *ijveraarsters, wijkwedstrijden, leden en ereleden, Deo gratias.*

De H. Hartboden (BHH) zoals we ze kennen van de lidkaarten met stempeltje en badge dateren meestal van de jaren 1920.

De kaart werd afgestempeld aanvankelijk wellicht 's zondags, later 's vrijdags³². De *ijveraar*, de *wijkmeester* leverde die telkens terug met stempel als bewijs van de communiedeelname van het bondslid. Er bestond een tijdschrift en er werden *prentjes* met maandintentie uitgedeeld. Een verzameling affiche is vroeger van OH doorgegeven aan het toenmalig schoolmuseum in Ieper³³.

32 De eerste vrijdagen opeenvolgend waren belangrijk. We gaan hierop in bij de beloften aan Margareta Maria ALACOQUE.

33 Archivaris DEWILDE beloofde die in het stadsmuseum onder te brengen na de sluiting van het schoolmuseum. De verzameling werd verzameld door E. H. Lucien CAIGNIE (Wulvergem, 31 januari 1913 - Poperinge, 20 mei 1998) toenmalig godsdienstleerkracht in de RMS en onderpastoor St.-Jan Poperinge.

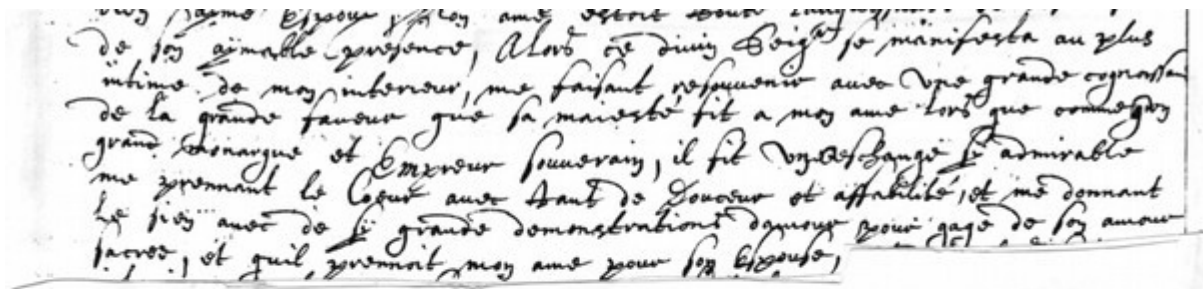

boeiend vond als hefboom tegen de late contrareformatie en de intellectualistische kapsones van bv. het Jansenisme.

In die lijn ligt de devotie waarin de biddende een hartenwisseling vraagt. We kennen in onze streek de enigszins bekende mystica Mere Mathieu DELELOË³⁸.

Ze kreeg haar mystieke ervaring enkele jaren voor de geboorte van Margareta Maria ALACOQUE. De tekst die we hier publiceren geeft de intensiteit weer van de mystieke ervaring. Wie haar brieven meerdere keren gelezen heeft die maakte ons duidelijk hoe ongecompliceerd en vreemd haar directe mystiek helemaal niet wereldvreemd overkomt. In haar *Hemelse* contacten spreekt ze over de oorlog en de miserie van burens en burgers.. en toch is ze constant bij de *Souverene Heer (of liever spreek ze vanuit Zijn Hart.)*.

Alors ce divin Seigneur se manifesta au plus intime de mon interieur me faisant resouvenir avec une grande connaissance de la grande faveur que sa majesté fit a mon âme lors que comme Grand Monarque et Empereur Souverain, il fit uneschange si admirable me prennant le coeur avec tout douceur et affabilité, et me donnant le sien avec si grande démonstrations d'amour pour gage de son amour sacrée, et qu'il prennoit mon âme pour son épouse....

Dan manifesteerde zich deze Goddelijke Heer in het intiemste van mijn binnenste. Hij herinnerde me met een grote erkenning de grote gunst die Hij, majesteit, mijn ziel had gedaan. Hij de Grote Alleenheerser en Soevereine keizer. Hij deed een wissel zo wonderbaar. Hij nam mijn hart met heel grote zachtheid en onuitsprekelijk. Hij gaat me het Zijne zo uitdrukkelijk, met liefdebetoon. Hij toonde me een heilige Liefde. Mijn ziel werd Zijn bruid.

38 Moeder Matthieu geboren onder de naam Jeanne DELELOË °1604 is de dochter van Laurent DE LELOË x Martina Lemaire uit Fauquembergues Frankrijk (de schrijfwijze van de familie naam is niet uniform). Haar dagboek is geschreven met Dom Martin GOUFFART, monnik van de St.-Bertinusabdij (St.-Denis-en-Broquerie), haar biechtvader. In 1643-1647 kent ze haar Mystieke hoogtepunt. 1904-1924: Het klooster van Maredsous publiceert haar geschriften (La Mère Jeanne DELELOË, collection Pax vol. XIX, brieven).

Dat is de zuiverste Heilig Hart mystiek avant-la-lettre. Omdat ze zich levendig inbeelde hoe goed God is van Zijn Zoon in het stro te laten geboren worden en zich van de arme zondaar aan te trekken wilde dat Hij ook niet alleen in haar hart zou geboren worden, maar dat Hij haar hart zou zijn.

Daarom wordt ze afgebeeld met een hart in haar handen. Daarom werd de school, in de Boeschepestraat voor het OLVI was: het *Heilig Hartinstituut*.

Het hart als liefdekoning

Vanuit de theologie heeft men het altijd wat moeilijk gehad met het herleiden van de Goddelijke persoon tot het lichaamsdeel. Jezus enkel van zijn menselijke conditie vereren is al een verenging. Laat staan Hem reduceren tot Zijn hart.

De voorstanders benadrukken dat het gaat om zijn persoon. Hij is de liefdekoning. Hij ging rond weldoende.

Daarom probeert men in de encyclieken boven de individuele devotionele sfeer uit te geraken door via de sociale encyclieken het meer en meer over Zijn Rijk te hebben.

Wanneer men hem als liefdekoning tekent dan onderlijnt men zijn betrouwbaarheid. Je kunt je aan Hem toevertrouwen, Hij is barmhartig, zoet van hart.

De akte van opdracht past helemaal in de toewijding.

Hij is de partner, liefdespartner, waar men alles wil voor doen.

Als Koning hing Hij aan het kruis, doorboord werd uit zijn zijde de Kerk geboren, uit de nieuwe Adam de nieuwe Eva, de bruid voor de bruidegom, Hoogliedmystiek.

JEZUS, DE LIEFDEKONING.

Akte van Opdracht.

O Eucharistisch Hart van Jezus, door Maria's handen draag ik U op : al de gebeden, de werken en het lijden van dezen dag, uit zuivere liefde tot U en tot al de inzichten waarvoor gij U voortdurend slachtoffert in de H. Mis.

Imprimatur. Mechl. 30 Juli 1925.
J. Thys. can. lib. cens.

Het hart/beeld met de gestrekt armen

Marktplaats Watou.

In Nederland Alfons ARIËNS³⁹ en Henri POELS⁴⁰ en in Frankrijk en ook in onze streken Leo DEHON⁴¹ wilden van de Heilig Hartverering, als louter persoonlijke vroomheid af en trokken stimuleerden sociale actie in het teken van naastenliefde moeten stimuleren. Zo werden bijvoorbeeld in deze periode en na hen Heilig Hartbeelden op pleinen⁴² en straten geplaatst.

Gipsen beelden en standbeelden vanuit de houding overgave, van omvattend uitdelen, beschermende waakzaamheid, uitnodigende betrokkenheid.

39 °Utrecht, 26 april 1860 – + Amersfoort, 7 augustus 1928.

40 ° Venray, 14 februari 1868 - Heerlen, 7 september 1948.

41 ° La Chapelle, Soissons 14 maart 1843 – Brussel 12 augustus 1925

42 Over de afbeelding van het Heilig Hart worden officiële richtlijnen geschreven door de Congregatie van de Riten in 1877, 1878 en 1891. Het Hart moet worden weergegeven in een krans van vlammen of stralen, de wonde moet zichtbaar zijn, de doornenkroon moet het hart loodrecht omgeven, bekroond met een vlammend kruisje. Bij de kerkelijke beelden moet het hart in reliëf worden weergegeven, op ware grootte en midden op de borst van Jezus.

Ook op de schouwbank en op kast in huis aan de muur en in de gevelnis verscheen het H. Hart beeld dat ook heel vaak op een of andere manier verwees naar de sociale inzet. Ook na het IIde Vaticaans Concilie kwamen beelden in een modernere decoratieve stijl.

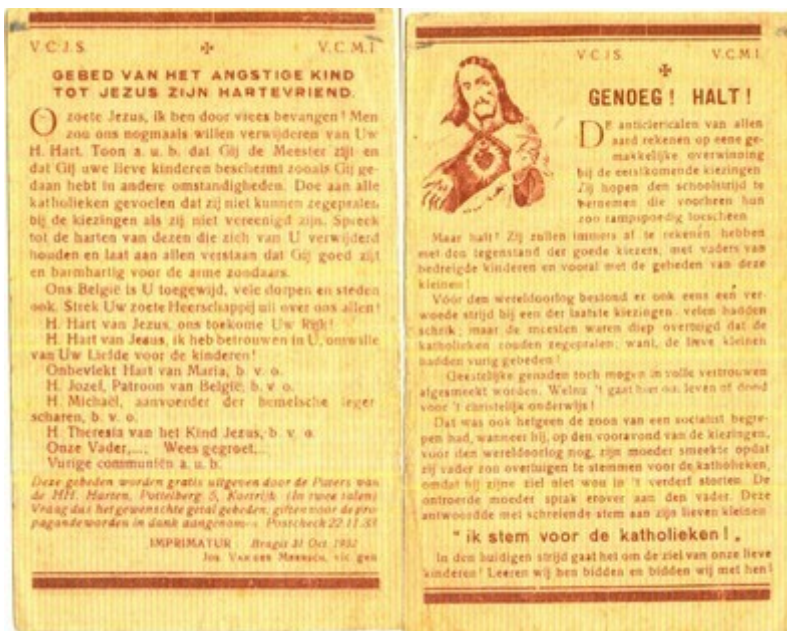

Het hart en het Rijk van God

In deze optiek valt de zin uit het Onze Vader als verwijzing naar de bijbel best in de smaak. Al is dat Rijk soms niet zo compatibel met Jesaja's droom.

De formulering klinkt vaak bij nader inzien individualistisch en zelfs een tikje magisch. Het Rijk wordt dan niet die nieuwe hemel en die nieuwe aarde maar het veilige eigen beschutte gebied. In deze afbeelding is de lans prominent aanwezig. De

trouw wordt omgebogen in zelfbehoud.

Deze contaminatie doet zich soms voor in de vorm van een politieke connotatie. Voor de huidige mens ongelooflijk – en toch soms subtiel aanwezig.

De bekende Heilig Hartbond verspreidde deze versie anno 1932. Hiermee vulde men het Rijk Gods te sterk in tegen alle heersende opvattingen over *het reeds* en *het nog niet* van het Bijbelse Rijk Gods⁴³.

43 Als we in Neerlandia 1975? jaargang 79 lezen: *In 1917 zijn de Heilig-hart-bonden en andere godsdienstige groeperingen vaak een zuivere camouflage geworden voor 'verboden' vergaderingen. Wat de binding betreft tussen het sociale en het Vlaamse, is het merkwaardig dat de vrome priester-student Renaat DE RUDDER in zijn notitieboek een artikel overschrijft, waarin gehandeld wordt over de noodzaak tot sociale hervormingen (redelijk loon, dragelijke arbeidsvoorwaarden, voldoende ouderdomspensioen), waarin vastgesteld wordt dat 'de stoutste ontwerpen nauwelijks zoveel geld zouden gekost hebben als een week oorlog' en waarin de vraag wordt gesteld 'welke de houding zal zijn der bezittende klassen tegenover de nieuwe (uit de oorlog gegroeide) mentaliteit van de arbeiders'. Dan zien we dat dat Rijk Gods niet altijd op dezelfde manier werd ingevuld onder de noemer van het H. Hart.*

Hart van het apostolaat van het gebed

De devotie is over alle landen verspreid geweest na de reserve die van Rome toch een tijdje geduurd heeft rond Margareta Maria ALACOQUE.

Via *Uw Rijk* kome begrijpt de gelove onmiddellijk de dwingende oproep.

De verscheidene formuleringen ook de Latijnse *Adveniat Regnum Dei* bidden opdat Zijn Rijk, Zijn Boodschap, Zijn project de wereld zou veroveren, die missionaire visie vertaald zich uiteraard in allerlei toonaarden.

Hart van Paray Monial

We kunnen inderdaad niet ernaast. Frankrijk kan niet onvernoemd blijven als we het over de Heilig Hart devotie hebben.

Hoezeer de verering in het 18de-eeuwse Frankrijk verbreid was, blijkt uit het feit, dat het Hart van Jezus enige tijd als symbool voor de Franse anti-revolutionairen (veelal arme boeren, kleine adel en eenvoudige burgers) werd gebruikt. Een familie die tijdens de bloedige Franse Revolutie Heilig Hartafbeeldingen uitdeelde, kwam onder de guillotine. We vonden deze alinea veel verspreid online.

In de studie van Annie Jourdan lezen we meer uitleg.

En toch voelde het volk ook de noodzaak van een republikeinse godsdienst, zoals blijkt uit de spontane feesten van 1793 die door de 48 secties van Parijs gevierd werden, waarbij ze in lange stoeten liepen en de borstbeelden van de martelaren van de vrijheid droegen en eer betoonden. Tijdens deze feesten werd vaak de naam van Jezus genoemd, als een soort schakel tussen de oude en nieuwe heiligen; men sprak over het heilig hart van Jezus, over het heilig hart van MARAT of van LE PELLETIER. Deze spontane rituelen riepen verzet op bij de wetgevers⁴⁴.

Margareta Maria ALACOQUE 22 Juli 1647 in Lhautecour in Burgondië, † 17 Oktober 1690 in Paray-le-Monial in Frankrijk kwam als ze 8 jaar was bij de Klarissen binnen. Van 10 tot 14 lag ze in bed ten gevolge van een kidnervlamming. Na haar profes was ze plots genezen. Ze was graag in de eenzaamheid en kreeg visioenen. Tegen

haar familie in trad ze in het kloosters van de bij de Zusters Visitandinen⁴⁵. In 1675 zag ze het Vlammend Hart dat smeekte om een feest⁴⁶ en eerherstel

voor de oneer.. Ze vond geen medestanders bij haar omgeving. Haar biechtvader die ondersteunde haar. Hier is de Jezuïet Claude DE LA COLOMBIÈRE te vernoemen.

Tijdens het interbellum groeit de populariteit van de cultus van het Heilig Hart enorm. In 1920 wordt Margareta Maria Alacoque heilig verklaard.

Hart van de Belofte

Een keer, dat de gemeenschap (buiten) bezig was met hennep te bewerken, trok ik mij terug in een kleine hof, dicht bij het Allerheiligste in de aangrenzende kapel, waar ik mijn werk knielend verrichtte, waarbij al meteen een grote innerlijk en uiterlijke rust over mij kwam. Onmiddellijk daarop vertoonde zich het beminnelijk Hart van mijn aanbiddelijke Jezus, stralender dan de zon. Het bevond zich te midden van Serafijnen die in een wonderbaarlijke harmonie zongen: De Liefde zegeviert, de Liefde verheugt zich, De Liefde van het Heilig Hart brengt vreugde! En ofschoon deze zalige geesten mij uitnodigden mij met hun lofprijzingen van het goddelijke Hart te verenigen, durfde ik dat

44 Jourdan, *Les monuments de la Révolution*, blz. 110-120.

45 Orde van Maria Visitatie (Latijn: Ordo de Visitatione Beatae Mariae Virginis, OVM) in Paray-le-Monial 1671.

46 Voor het H. Hartfeest zie verder.

niet te doen. Daarop maakten zij mij daarvan een verwijt, en zeiden ze, dat ze gekomen waren om 'met mij een verbond te sluiten om het Heilig Hart een ononderbroken eerbetuiging te bewijzen van liefde, aanbidding en lofprijzing, en dat zij daartoe mijn plaats bij het Heilig Sacrament zouden innemen, opdat ik door hun bemiddeling het Hart van de Heer zonder ophouden zou kunnen beminnen, en dat zij, omgekeerd, aan mijn liefde deel zouden hebben door in mijn persoon te lijden, zoals ik mij zou verheugen in hun persoon'. Tegelijkertijd schreven zij dit verbond met gouden letters in het Heilig Hart en bezegelden het met het onuitwisbare zegel van de liefde. Dit duurde ongeveer twee of drie uur. Maar ik heb de uitwerkingen ervan heel mijn leven ervaren, zowel door de hulp die ik daardoor ondervond, alsook door de vreugden die ik daardoor beleefd heb en nog beleef, zozeer, dat ik mij daarover ten diepste beschaamd voel. Wanneer ik tot deze Engelen bid, noem ik ze nog alleen maar 'mijn hemelse bondgenoten'. Deze genade bekwam mij een dermate groot verlangen naar zuiverheid van mening en gaf mij zo'n verheven bewustzijn van wat nodig is om met God te spreken, dat wat dat betreft, al het andere mij onrein voorkwam.

We nemen het gehele verhaal over om de sfeer van de visionenverhalen van de mystici te laten overkomen. Mystici leven in de hemel tussen alle feiten en gebeurtenissen hic et nunc. Voor wat ze ervaren en wat in gebed tot hen komt is er geen twijfel, wat ze menen te moeten, daar gaan ze met *lef* HART op af. Om het bijbels en hedendaags te duiden zouden we bijna kunnen schrijven hun *buikgevoel* commandeert hen, hun *binnenste*⁴⁷ en het visioen stuurt hen.

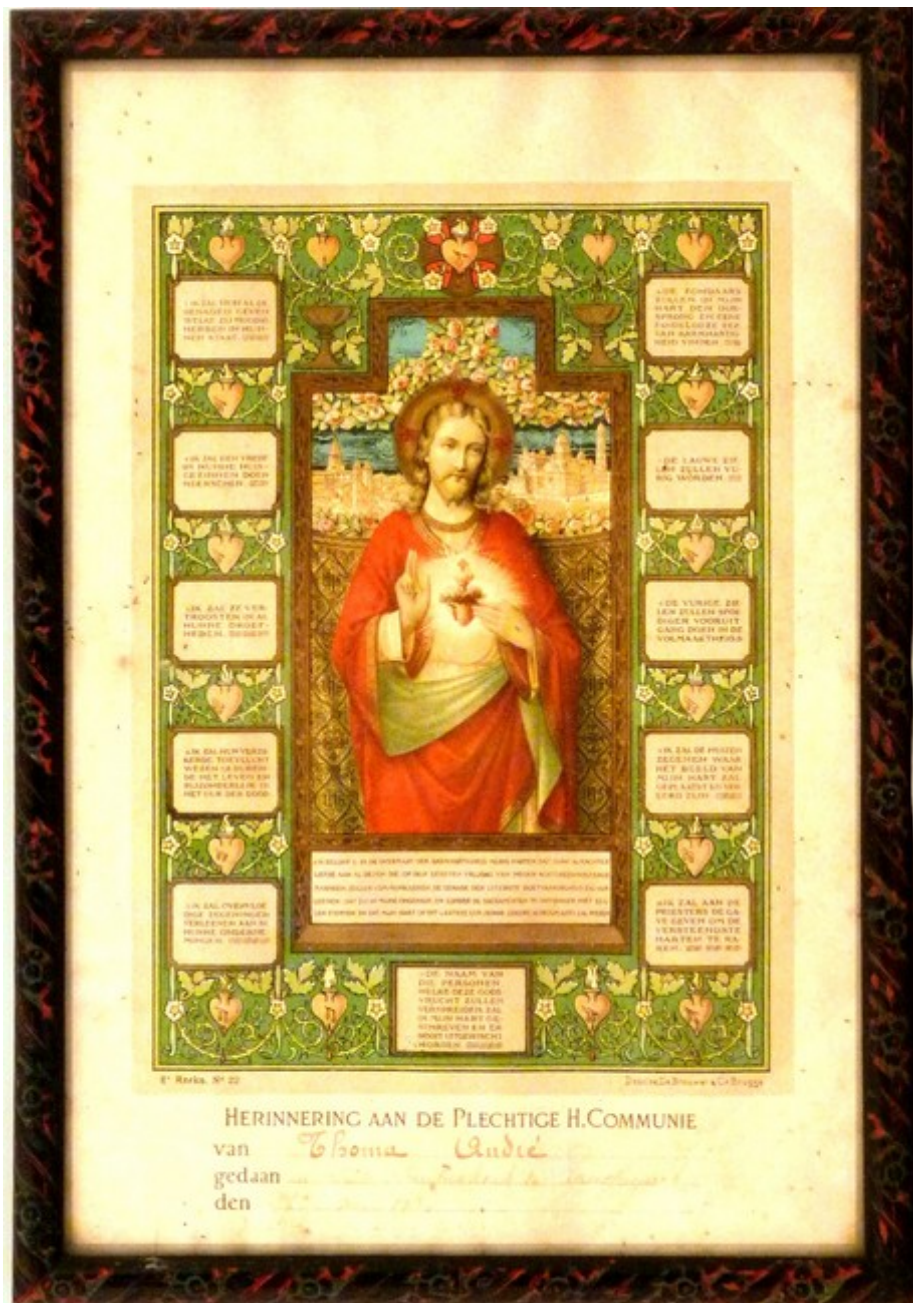

In haar hart-communicatie komt Margareta tot verschillende conclusies niet zonder de medewerking van haar Jezuïeten begeleider en verspreid de beloften van het Heilig Hart die we grosso modo kennen⁴⁸. schrijven hun *buikgevoel* commandeert hen, hun *binnenste*⁴⁹ en het visioen stuurt hen.

- 47 We denken hier spontaan op wat het hart in uitbreiding vanuit het Eerste Verbond ook betekent. Omdat in de oudheid de *σπλαγχνη* als de zetel van de emoties werden beschouwd, kon men met dit woord ook die emoties zelf aanduiden, vooral *woede* en *opgewondenheid*. En ten slotte kon het woord ook iemands *gezamenlijke emoties*, dat wil zeggen: diens *innerlijk*, *karakter* of *hart* betekenen. In het koinè-Grieks ontwikkelde zich voor *σπλαγχνη* *splagchna* vervolgens met name de betekenis *sympathie*, *medelijden*, *mededogen*. Ook in de Septuaginta vinden we *σπλαγχνη* een paar keer terug. Het is daarbij opmerkelijk dat het woord vrijwel niet voorkomt in de teksten die uit het Hebreeuws vertaald zijn. Het werd blijkbaar niet als geschikt equivalent van een Hebreeuws origineel beschouwd. Er bestond weliswaar een Hebreeuws woord *rachamim*, ingewanden (meervoud van *rèchèm*, *baarmoeder*), dat zich op vergelijkbare wijze als *splagchna* ontwikkeld had tot de betekenis *medelijden*, *barmhartigheid*; maar in deze laatste betekenis vertaalde de Septuaginta het nu juist niet met *splagchna*. In het Nieuwe Testament wordt het woord meestal gebruikt zoals wij het woord *hart* gebruiken: als metafoor voor begrippen als *medelijden* en *liefde*.
- 48 We zouden hier alle verwijzingen, uit de Schrift kunnen bijhalen om te onderlijnen dat die overtuiging – die beloften – in beginsel vanuit JHWH's hart stammen. Toch menen we dat her en der de kerkelijke institutie *kerkelijke* franjes heeft gemodelleerd.
- 49 We denken hier spontaan op wat het hart in uitbreiding vanuit het Eerste Verbond ook betekent. Omdat in de oudheid de *σπλαγχνη* als de zetel van de emoties werden beschouwd, kon men met dit woord ook die emoties zelf aanduiden, vooral *woede* en *opgewondenheid*. En ten slotte kon het woord ook iemands *gezamenlijke emoties*, dat wil zeggen: diens *innerlijk*, *karakter* of *hart* betekenen. In het koinè-Grieks ontwikkelde zich voor *σπλαγχνη* *splagchna* vervolgens met name de betekenis *sympathie*, *medelijden*, *mededogen*. Ook in de Septuaginta vinden we *σπλαγχνη* een paar

In haar hart-communicatie komt Margareta tot verschillende conclusies niet zonder de medewerking van haar Jezuïeten begeleider en gespreid de

beloften van het Heilig Hart die we grosso modo kennen⁵⁰.

Dit is we een plechtige communicatiekader waarop de communicant de beloften aan Margareta Maria kon lezen.

*Thoma André,
Langemark 1934.*

De beloften werden in de context van de opvattingen over moraal en de betoning die na Trente heel lang heeft doorgewerkt lichtjes magisch ingevuld. Er leven nog heel wat oudere mensen die de zeven vrijdagen *ter Heilige tafel naderen* aanzagen als verzekering op de hemel.

keer terug. Het is daarbij opmerkelijk dat het woord vrijwel niet voorkomt in de teksten die uit het Hebreeuws vertaald zijn. Het werd blijkbaar niet als geschikt equivalent van een Hebreeuws origineel beschouwd. Er bestond weliswaar een Hebreeuws woord rachamim, ingewanden (meervoud van rêchêm , *baarmoeder*), dat zich op vergelijkbare wijze als splanchna ontwikkeld had tot de betekenis medelijden, barmhartigheid; maar in deze laatste betekenis vertaalde de Septuaginta het nu juist niet met splanchna. In het Nieuwe Testament wordt het woord meestal gebruikt zoals wij het woord hart gebruiken: als metafoor voor begrippen als medelijden en liefde.

⁵⁰ We zouden hier alle verwijzingen, uit de Schrift kunnen bijhalen om te onderlijnen dat die overtuiging – die beloften – in beginsel vanuit JHWH's hart stammen. Toch menen we dat her en der de kerkelijke institutie *kerkelijke* franjes heeft gemodelleerd.

We willen de waarde van authentiek gelovig leven niet discrediteren. In de regelmaat van gebed en *naderen van God* ligt meer zekerheid dan de bekering in het *uur van onze dood*.

Het pijnpunt met de beloften is de menselijke behoefte aan tastbare voorwerpen en woorden (beloften en beelden). En daar ontbrak het er niet aan. En toch ligt daarin het gevaar het *reeds* en het *nog niet* te breken.

Hart van zegevierende Liefde⁵¹

De mens moet leren de Liefde, Gods Liefde, in zijn eigen leven te ontmoeten, en te ontdekken, hoe de Liefde zich verheugt, wanneer zij ook door ons beantwoord wordt, en welk een grote vreugde zij ons brengt: "De Liefde zegeviert, de Liefde verheugt zich, de Liefde van het Heilig Hart brengt vreugde".

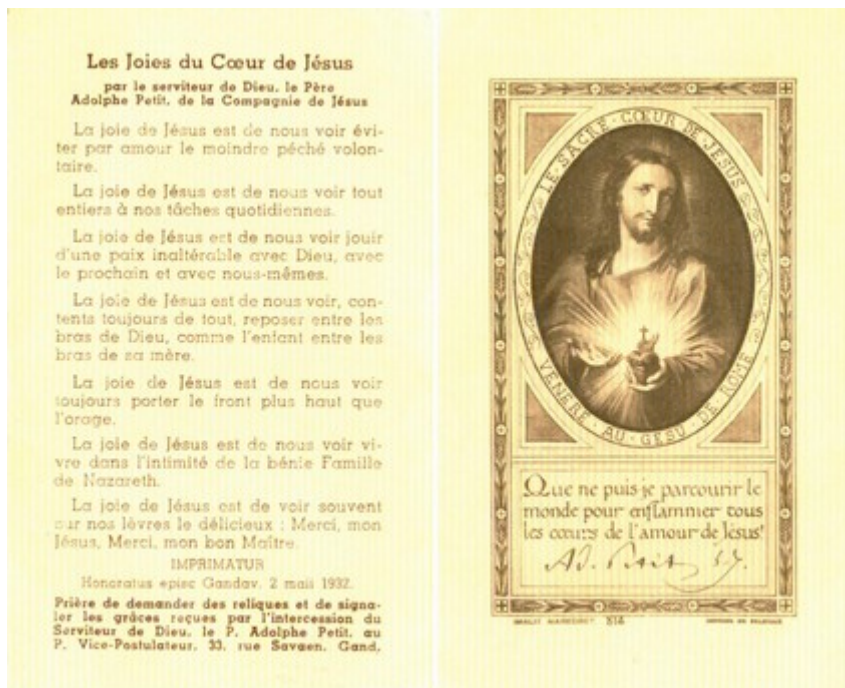
In het visioen hierboven bij Margareta Alacoque, van de Serafijnen die het Hart van Jezus omgeven, wilden dezen met de heilige religieuze een *verbond sluiten, waarvan de inzet was, dat de verheven geesten haar plaats bij de aanbedding van het Allerheiligste zouden innemen, zodat zij door hun*

⁵¹ *Van seven manieren van heiliger minnen* bevat de kern van de mystieke leer van Beatrijs van Nazareth: ze schrijft over de opgang in de mystieke liefde (Godsliefde). Hierin onderscheidt ze zeven vormen van ervaring: zuiverende liefde, dienende liefde, het onverzadigbare verlangen naar de volle liefde, de mystieke liefdesvreugde, de liefdesstorm, de zegevierende liefde en de overgang naar de eeuwige liefde. Het is een klein traktaat van ongeveer vijfhonderd prozaregels dat ze vermoedelijk tijdens haar verblijf in het klooster Nazareth schreef. Het werk heeft een heel eigen mystieke terminologie

*bemiddeling de Heer ononderbroken zou kunnen beminnen, en anderzijds aan haar liefde zouden deelhebben, door in haar persoon te lijden, zoals zij zich in hun persoon zou kunnen verheugen*⁵².

In deze categorie verzeilen we volop in de mystieke toegangen. Deze gedachtegang verbindt zich met het Hooglied in de bijbel.

De zegevierende liefde hier kort samen te vatten in de volheid bereikt door de Heilige Geest (water, doop, geboorte van de kerk) en bloed (levensoffer en toewijding van de bruid en door de bruidegom in de Drie eenheid).

Randolph⁵³ PETIT zag in de gelovige handelingen, dag na dag, de vrede en de

vreugde naar Jezus' Hart de Vader ter wille te zijn. God is Liefde en zo zegeviert Godsliefde.

Hart uit het kerkelijk gebed

Joannes EUDES⁵⁴ was de eerste die een officie verkreeg ter ere van het Heilig Hart. Wellicht naast dit officie, misschien ook al ervoor, propageerde hij een bidsnoer waarop in navolging van Petrus, de biddende persoon driemaal herhaalde Ja, ik bemin U. Daardoor wilde hij de liefde tot de Vader, tot Jezus, tot Maria en de Heiligen versterken. De achterliggende redenering was dat daardoor de H Geest in de mens de Liefde in de drie eenheid versterkte...

Hoe meer we de vroegste geregulariseerde devoties bekijken, hoe meer we de verbinding met de drie eenheid opmerken. De volgelingen van Joanes EUDES hebben ook de afbeelding van het heilig Hart op penningen en bidsnoer bevorderd.

⁵² Het Werk van de Heilige Engelen kent ook een verbond met de Engelbewaarder en met de Heilige Engelen, die de Kerk op 31 mei 2000 door de Congregatie voor het Geloof heeft goedgekeurd voor gebruik in het Opus Angelorum. Deze passage's zijn terug te vinden in *Vie et Oeuvres de Sainte Marguerite-Maria*, Editions Saint-Paul, Paris-Fribourg 1990.

⁵³ Gent, 22 mei 1822 - Drongen, 20 mei 1914.

tout entier, afin que je sois tout de feu et tout d'amour pour vous ! »

On bien, au lieu de ces paroles, dites : « Venez, Esprit-Saint, etc. »

Il est bon de dire ces paroles : « Je vous aime, ô très aimable Jésus », après la sainte communion ; car, possédant en nous plus particulièrement en cet instant l'amour du Père, du Fils et du Saint-Esprit, avec le Cœur divin et l'âme sainte de Jésus, toutes les puissances de sa divinité et de son humanité, c'est alors que nous avons droit, plus que jamais, d'employer toutes ces vertus, comme pleinement nôtres, à aimer Jésus. Et c'est alors que nous pouvons lui dire en toute vérité et avec les intentions indiquées ci-dessus : « Je vous aime, ô très aimable Jésus. »

Voir : *Vie et royaume de Jésus*, IVe part., p. 227, éd. Haton, 1884.

Nihil obstat :
Vesontione, die Natali Dⁿⁱ 1918.
J. TUAILLON,
censor.

IMPRIMATUR :
Vesontione, die 2° Januarii 1919.
T^{heo}phy, vic. gen.

Au Monastère
de N.-D. de Charité de Besançon.
0 fr. 60 la douzaine ; 3 fr. 75 le cent.
Imprimerie Saint-Paul. — Bar-le-Duc.

au Sauveur, lorsque après sa Résurrection, il lui demanda s'il l'aimait :

« Je vous aime, ô très aimable Jésus ! Je vous aime, ô Bonté infinie ! Je vous aime de tout mon cœur, de toute mon âme, de toutes mes forces ; et je veux vous aimer toujours de plus en plus. »

En disant le premier « Je vous aime », il faut souhaiter de le dire avec tout l'amour du Père Éternel pour son Fils ; en disant le second, avec tout l'amour du Fils de Dieu pour lui-même ; en disant le troisième, avec tout l'amour du Saint-Esprit pour Jésus.

Rappelons-nous, en effet, que le Père Éternel, en nous donnant son Fils, nous a tout donné avec Lui, suivant la doctrine de saint Paul : et que, par conséquent, l'amour du Père, du Fils et du Saint-Esprit est à nous, et que nous avons droit de l'employer, comme nôtre, à aimer Jésus.

En disant : « de tout mon cœur », il faut entendre ces mots, du Cœur de Jésus, du Cœur de la sainte Vierge, de celui de tous les Saints du ciel et de la terre : car tous ces cœurs n'en forment qu'un seul avec les très saints Cœurs de Jésus et de Marie, par l'union qui existe entre eux. Et ce Cœur est encore à nous, puisque saint Paul assure sans exception que tout est à nous. Par conséquent, nous pouvons et nous devons l'employer, comme nôtre, à aimer encore le Sauveur.

En disant : « de toute mon âme », il faut entendre l'âme sainte de Jésus, celle de la sainte Vierge, et celles de tous les Saints du ciel et de la terre, lesquelles, par l'union de la charité, ne font qu'une seule âme, qui est nôtre, et dont nous devons faire usage pour aimer Celui qui nous l'a donnée.

En disant : « de toutes mes forces », il faut avoir l'intention d'employer toutes les puissances de la divinité et de l'humanité de Jésus, toutes les forces de toutes les créatures qui sont au Ciel, sur la terre et même en enfer, comme nous appartenant, pour aimer Jésus.

En disant ces dernières paroles : « et je veux vous aimer toujours de plus en plus », il faut avoir l'intention d'employer non seulement toute notre volonté propre à aimer Jésus, mais encore toute l'étendue et la capacité infinie de la divine volonté de Jésus, qui est aussi nôtre, et dont, par conséquent, nous pouvons et nous devons faire usage, pour vouloir aimer ce même Jésus d'une volonté infinie et digne de lui, notre volonté propre et naturelle n'étant pas capable de l'aimer dignement.

Aux gros grains du chapelet, il faut dire ces paroles de saint Augustin :

« O feu qui êtes toujours brûlant, et ne vous éteignez jamais ; ô amour toujours fervent qui ne vous refroidissez jamais, enflammez-moi, embrasez-moi »

CHAPELET
DE
l'Amour de Jésus
PAR LE
B. Jean EUDES.

Ce chapelet a trois dizaines, plus quatre grains, en l'honneur des trente-quatre années de la vie de Jésus sur la terre.

Au commencement, on dit : « Venez, Esprit-Saint, remplissez les cœurs de vos fidèles, et allumez en eux le feu de votre amour. »

Cette prière se dit pour invoquer et attirer en nous le saint amour de Jésus, qui est son Saint-Esprit, et pour nous donner nous-mêmes à lui, afin qu'il détruise en nous tout ce qui lui est contraire, et qu'il aime lui-même Jésus de toutes les manières qu'il le peut désirer.

A chaque petit grain on dit ces paroles, tirées partie de l'Évangile, partie de saint Augustin (Manuel, c. x), pour imiter saint Pierre qui dit trois fois : « Je vous aime »,

Hart van het Heilig Hartfeest

Het pad is geëffend met de encycliek van 8 mei 1928 van paus Pius XI. Hij verhief het feest tot een katholiek hoogfeest. In navolging van deze oproep, werden talrijke parochies en gemeenten toegewijd aan het Heilig Hart. Hoewel Margaretha-Maria Alacoque reeds in 1675 een feestdag ter ere van het Heilig

Hart verlangt, wordt een eerste Heilig-Hartliturgie pas in 1765 door paus Clemens XII toegestaan (voor wat betreft Polen⁵⁴). Paus Pius VI wijdde in zijn encycliek *Auctorem Fidei*, waarin hij het jansenisme en allerhande ongeoorloofde politieke en liturgische vernieuwingen veroordeelde, een positieve passage aan de Heilig-hart-devotie. Officiële goedkeuring van de

54 Jean François GALLIFET.

Heilig Hart-verering werd in 1854 door Paus Pius IX verleend, de derde vrijdag na Pinksteren werd tot Hoogfeest van het Heilig Hart.

KW2019/3

Hart dat tastbaar moest aanwezig zijn

Ook in de vuistheiligen – enkele cm maar hield men de aanwezigheid tastbaar bij. Eenvoudig herinneren, houden van, kunnen aankijken, zien, een kus, in de hand drukken, ongezien even in het voorbijgaan communiceren... zoveel mogelijkheden verdoken verpakt...

In veelheid van formaten en vormen is het beeld verspreid. Het borstbeeld van de langharige met gereserveerd tweepuntig baardje met of zonder armen is ook in meerdere materies terug te vinden.

Een van de opvallendste voorstellingen is de elektrische lamp⁵⁵. Bij het gipsenbeeld brandde men een kaars of plaatste men bloemen in een vaas. Het licht van de kaars is dan – zeldzaam – maar toch heeft het bestaan vervangen door de nieuwe energie. Als voedingsbron in plaats van de was van de gebruikelijke kaars werd de elektriciteit in geschakeld

Men kan het beeld terugvinden op de hoeken van de huizen, het standbeeld op het marktplein, maar ook als beeld boven het wijwatervaatje. In het kader van de intronisatie en de toewijding van het huisgezin aan het Heilig Hart niet vreemd als devotioneel gebruik.

In combinatie met het kruisteken kan het de drie eenheid oproepen zoals die in de formule van het symbolum is verwoord. Verbonden met het doopwater is het een geloofsbelijdenis in het licht van de Heilig Hart verering.

Heilig Hart van Jezus,
uw Rijk kome. (300 d. afl.)

⁵⁵ De voorstelling van het Hart los van het lichaam is blijkbaar door de kerk niet aanvaard lazen we.

Hart van Kristus Koning

Met de gewone koningskroon of met een tiaraachtig hoofddeksel. Meestal duidelijk gekroond is Kristus Koning soms uitdrukkelijk, een andere keer niet zo in titel vermeld, maar dan toch in het onderschrift aangeduid als het Heilig Hart waarvan men droomt, waarvoor men bidt opdat Zijn Rijk zou komen.

<p style="text-align: center;">Beloften</p> <p>door O. H. J.-C. gedaan aan de gelukzalige Margareta-Maria, kloosterzuster der Visitatie, ten voordeele der zielen, die godsvrucht tot zijn Heilig Hart hebben.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik zal hun al de genaden geven, die ze noodig hebben in hun staat. 2. Ik zal den vrede in hun huisgezinnen herstellen. 3. Ik zal ze vertroosten in al hun droefheden. 4. Ik zal hun verzekerde toevlucht wezen gedurende het leven en bijzonderlijk in het uur des doods. 5. Ik zal overvloedige zegeningen zenden over al hun ondernemingen. 6. De zondaars zullen in mijn Hart den oorsprong en den oneindigen oceaan der barmhartigheid vinden. 7. De lauwe zielen zullen vurig worden. 8. De vurige zielen zullen rasschen voortgang doen in de volmaaktheid. 9. Ik zal de huizen zegenen, waar het beeld van mijn Hart zal geplaatst en vereerd zijn. 10. Ik zal aan de priesters de gave schenken de versteendste harten te raken. 11. De personen, die deze godsvrucht zullen verspreiden, zullen hun naam in mijn Hart geschreven hebben en hij zal er nooit uitgewischt worden. 12. In de overmaat der barmhartigheid van mijn Hart, beloof ik, dat zijn almogende liefde aan al degenen, die negen opeenvolgende eerste Vrijdagen der maand zullen communiceren, de genade zal verleenen der uiteindelijke boetvaardigheid, en dat zij niet in mijn ongenade, noch zonder hun Heilige Sacramenten zullen sterven; mijn Hart zal hun in het laatste uur een veilige schuilplaats wezen. <p style="text-align: right; font-size: small;">8750</p>	 <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-top: 10px;"> <p>Heilig Hart van Jezus, we wijden ons U toe; zegen ons huisgezin, onze woning, onze ondernemingen, geef ons de genade om onze plichten wel te vervullen, bewaar in ons den vrede en het betrouwen, vertroost ons in onze droefheden en kwellingen en geef dat we U altijd meer en meer beminnen.</p> </div>
---	--

Bij de heropleving van de devotie die door Margareta ALACOQUE werd ingezet gaan daar de beloften mee gepaard. De koningshulde bestaat dan in een opdracht van leven en werken aan de Koning. De jeugdbewegingen spelen in op de thematiek. *Heer wij bergen in ons hart Uw vlag. Zegen haar en ons uw jonge wacht. Goedenavond vlag en dag. Christus Koning, goede nacht. Goedenavond vlag en dag.*

Voor wie de tekst in avondwijding nog gezongen heeft weet wel dat de context niet onmiddellijk de Heilig Hartdevotie van Margaretha Maria ALACOQUE inhield. Ook alle grafische en icono vormgeving was er ver van verwijderd.

Bij andere jeugdbewegingen was de figuur misschien indirect meer uitdrukkelijk, in de figuratie herkent iedereen de Heilig Hart figuur.

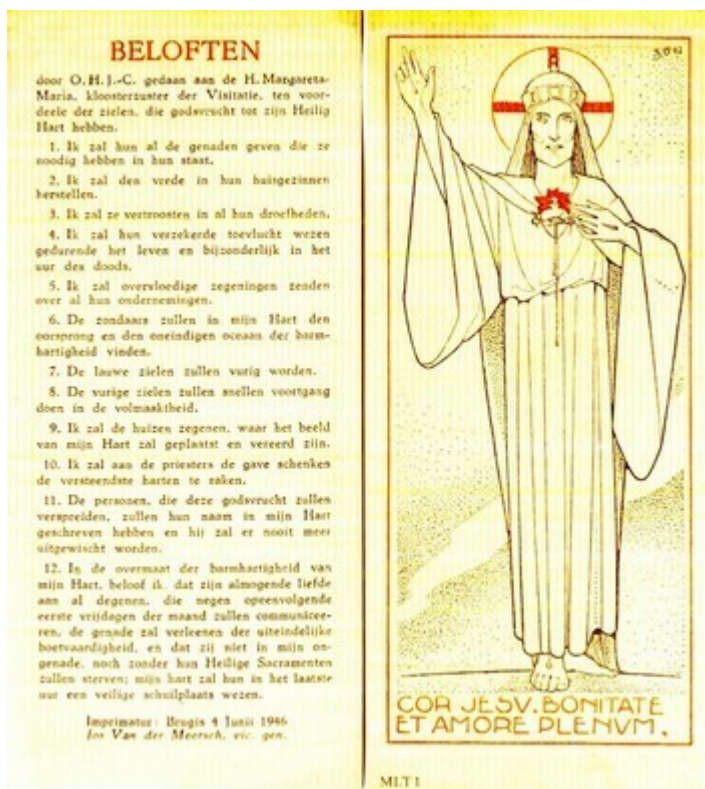

Ook de eigentijdse tekenaar kent de Koning en het Heilig Hart. We zagen reeds de tekening die Jos SPEYBROUCK voor Heilig Hart Bond maakte⁵⁶. Hier leende hij zijn pen aan de KSA-beweging en aan Kristus Koning.

Met het imprimatur van precies na de Tweede Wereldoorlog, de eenvoudige kroon en de christofore aureool. We merken op dat de handen de wonden vertonen, maar het geheel sober naar de verrijzenis verwijst door de opgeheven hand.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me, non moriar, sed vivam, et narrabo Opera Domini.

De rechterhand van de HEER doet machtige daden, 16 de rechterhand van de HEER verheft mij, de rechterhand van de HEER doet machtige daden. 17 Ik zal niet sterven,

⁵⁶ Blz. 12.

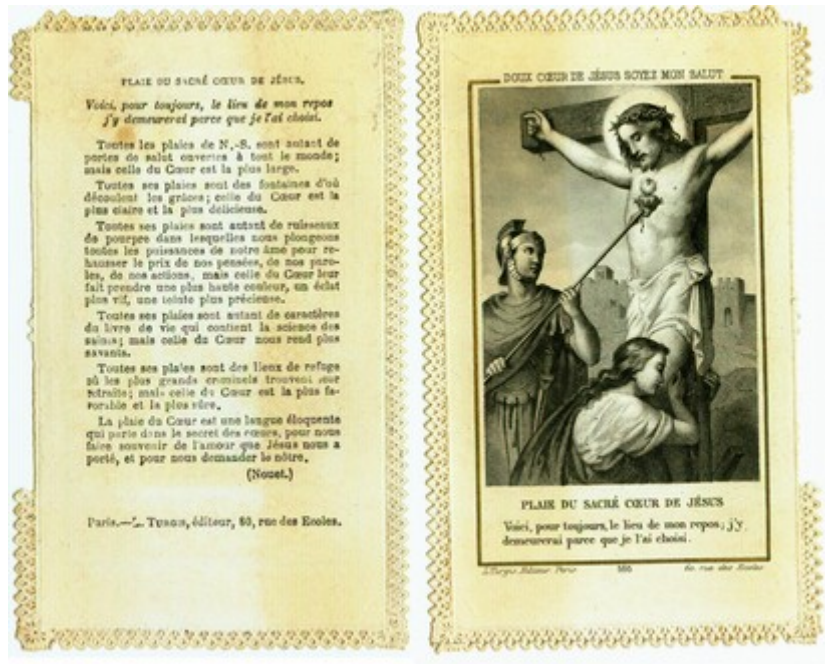

maar leven en de daden van de HEER verhalen: 18 de HEER heeft mij gestraft, maar mij niet prijsgegeven aan de dood⁵⁷.

De verbinding van de devotie aan het Koningschap van Kristus is verbonden aan het Rijk Gods, het koninkrijk⁵⁸ der hemelen.

Hart van de lanssteek

Het is misschien het meest originele. We bedoelen met origineel. In oorsprong het meest primaire. De lanssteek openbaarde hoever

Jezus ging in de vervulling van de opdracht van Zijn Vader. Hij liet uit Zijn zijde bloed en water vloeien: de genade en de kerk leren ons de evangelisten en de kerkgeschiedenis.

Hart uit God

Quis ut Deus?

Het is best goed dat we ook de kern raken van de devotie.

De aartsengel Michaël wordt in de angelologie aanvoerder genoemd. De kerk leert dat de schatten van Jezus' hart overvloedig zijn. In de psalmen staat de uitdagende zin *Niemand is als onze God*.

In de visioenen van de zieners die met Het Heilig Hart communiceren zijn er tal van tafereeltjes beschreven van het engelen corps dat de Heer looft in de

⁵⁷ Ps. 118, 15-18.

⁵⁸ In het Tweede Verbond houdt men rekening met wat in Jesaja, Daniël en Zacharia al is geschreven Jes. 9: (-6; Daniël 7: 13-14; Zach. 9: 9. – de pauzen namen de draad op in *Annum Sacrum* 1899 – *Quas primas* 1925.

hemel. Het is dan ook niet vreemd dat hun aanvoerder in de context de psalm⁵⁹ overneemt voor de Middelaar⁶⁰.

Hart van de pelgrimdevotie

We hebben hier geen blijvende woonplaats. Mensen zoeken plaatsen waar de hemel zich met de aarde verbindt. Her en der zoeken ook de moderne mensen nog om *een kaarsje te branden*,

om even aan de kant van de weg te stoppen...

Hart in de Heilige Familie

Biscuit – porselein met de eigen feeling van aristocratisch familie geluk en de gulden biezen – een rijke schat – een gereserveerd kinderlijk blozen – menselijke geborgenheid en goddelijk vertrouwen zonder veel woorden.

Hart van de paters Picpussen

De Paters van de HH Harten van Jezus en Maria (SSCC) zoals de leden van de *Congregatio Sacrorum Cordium* voluit heten, werden ook wel picpus-paters genoemd, naar de Rue de Picpus in Parijs, waar tot 1903 de hoofdzetel van de congregatie was gevestigd.

⁵⁹ Psalm 23.

⁶⁰ 1 Tim. 2: 5.

Op kerstavond 1800 stichtten de Franse priester Pierre COUDRIN (1768-1837) en de eveneens Franse gravin Henriette AYMER DE LA CHEVALERIE (1767-1834) in Poitiers samen de congregaties van de Paters en Zusters van de Heilige Harten van Jezus en Maria. Zij hadden beiden turbulente tijden doorgemaakt tijdens de Franse Revolutie, wat hun beider geloof erg had verdiept.

De gravin had zich onder invloed van een jaar gevangenschap tijdens die Revolutie van haar wereldse bestaan afgewend en was in 1795 een devoot leven begonnen binnen de zustercongregatie Sociëteit van het Heilig Hart in Poitiers. Haar biechtvader en geestelijk leidsman daar werd COUDRIN. Artikel 2 van de Constituties formuleert de missie van de congregatie ongeveer zo: de toewijding aan de heilige harten van Jezus en Maria is het fundament van ons Instituut.

Een van de best bekende picpussen is de Heilige Pater Damiaan DEVEUSTER.

Hart van Jezus in de Eucharistie

Zowat alle heiligen of zaligen van de laatste eeuwen zijn op hun weg wel eens in hun gedachtegoed met het Heilig Hart verbonden. We vonden een vlijtprentje dat verspreid werd door de Heilig Hart bonden en verwijst naar priester POPPE⁶¹. We kennen POPPE in de context van de Eucharistische kruistocht. Hier zien we hoe dit item ook met de Heilig Hartdevotie werd gekoppeld.

Hart van Montmartre

07 oktober 1919 schreef Benedictus XV een brief bij gelegenheid van de wijding van Montmartre.

Hart van het scapulier

In de devotionele praktijk is het scapulier bekend als lapjes stof die verwijzen naar het scapulier als monnikenkleed dat boven de pij gedragen wordt. Symbolisch is het het juk van de geloften. Als deeltje van dat kleed deelt men in de vruchten van deze geestelijke gemeenschap.

03 september 1904 verbindt de paus per decreet aflaten aan dit scapulier van het Heilig Hart.

Estelle FAGUETTE was de kloosterlinge die in een visioen werd uitgenodigd om het te verspreiden. In het decreet onderlijnt men dat hiermee geen goedkeuring aan de feiten wordt gegeven, maar wel de godsvrucht tot het Heilig Hart patroneert.

Het scapulier zelf is een rood lapje met het Heilig Hart en een lapje met Maria, *Mater Misericordiae*.

De afbeelding van de scapulier die we konden op de kop tikken is er eentje van de beide harten Jezus en Maria. Ze worden vereerd door de twee engelen

61 Priester Edward-Joannes-Maria POPPE ° Temse 1890 + Moerzeke 10 juni 1924. Op 3 oktober 1999 door paus Johannes Paulus II († 2005) zalig verklaard.

(verwijzing naar de knielende engelen op de ark). Het andere lapje kadert in de de aandacht rond het lijden van Christus in de arma Christi.

De bijbel en de Heilige Hart devotie

Het HART

Het hart is centrum en middelpunt. Bij de Bijbelse mens is dat het gehele gewicht van de mens. Als een jood het *sjema* bidt dan kan hij dat niet enkel vanuit het *hart*. Met geheel zijn verstand, zijn ziel en alle krachten⁶².

⁶² 1 Sam 7: 3 Ten slotte sprak Samuel het volk als volgt toe: Als het u werkelijk ernst is terug te keren naar de HEER, doe dan de vreemde goden zoals Astarte weg en richt u met heel uw hart naar de HEER. Dien hem alleen, dan zal hij u bevrijden uit de greep van de Filistijnen. 4 Dus

We denken misschien spontaan aan het feit dat het bloed door het hart stroomt en zo ons leven op dreef houdt dat daarom het hart vanuit de bijbel ook zo vanuit fysieke belangrijkheid wordt gezien.

Bloed en leven hebben vanuit de bijbel niet de link met ons idee over het hart als fysiologische motor van ons lichaam.

Bloed

Bloed betekent redding, levenskracht, eigenwaarde, heiligheid en reiniging. Bloed is taboe.

*Wat heb je gedaan? zei de HEER. Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar mij schreeuwt⁶³. Vlees waar nog bloed in zit mag je niet eten. Daarom lezen we bij de passage waar Jozef in de put wordt gegooid: Er mag geen bloed vloeien! Gooi hem in die put hier, in deze verlaten streek, maar breng hem niet om.' Zo wilde hij Jozef uit hun handen **redden** en hem ongedeerd naar zijn vader terug laten gaan⁶⁴.*

*Wat heb je gedaan? zei de HEER. Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar mij schreeuwt⁶⁵. Vlees waar nog bloed in zit mag je niet eten. Daarom lezen we bij de passage waar Jozef in de put wordt gegooid: Er mag geen bloed vloeien! Gooi hem in die put hier, in deze verlaten streek, maar breng hem niet om.' Zo wilde hij Jozef uit hun handen **redden** en hem ongedeerd naar zijn vader terug laten gaan⁶⁶.*

Het bloed, het leven, is **heilig**. Het deelt in de heiligheid. *Toen nam Mozes het bloed en besprenkelde daarmee het volk. 'Met dit bloed,' zei hij, 'wordt het verbond bekrachtigd dat de HEER met u heeft gesloten door u al deze geboden te geven⁶⁷.'* Ook JHWH gebruikt het bloed om te redden. Als JHWH bij de uittocht bloed aan de deurposten ziet dan gaat hij aan hun huis voorbij. *Besprenkel Aäron met wat bloed van het altaar en met zalfolie en sprenkel het ook over zijn kleren. Ook zijn zonen en hun kleren moet je ermee besprenkelen. Dan zullen Aäron en zijn zonen, evenals hun kleren, heilig zijn⁶⁸.*

*Zo **reinigt** hij het huis van zonde, met het bloed van de vogel en het bronwater en met de levende vogel en het cederhout, de majoraan en het karmozijn⁶⁹. De priesters slachtten ze en reinigden met het bloed het altaar van zonde om voor heel Israëel verzoening te bewerken. De koning had*

---

deden de Israëlieten de Baäls en Astartes weg en dienden alleen nog de Heer.

63 Gen. 4: 10.

64 Gen. 37: 22.

65 Gen. 4: 10.

66 Gen. 37: 22.

67 Ex. 24: 8.

68 Ex; 21: 29.

69 Lev. 14: 52. Misbruik of anders omgaan met brengt nadeel. *Wanneer bij een vrouw bloed uit haar schede vloeit, duurt de periode van haar onreinheid zeven dagen. Ieder die haar gedurende die periode aanraakt is tot de avond onrein Lev. 15: 9. Wanneer een man gemeenschap met haar heeft, zodat hij met haar bloed in aanraking komt, blijft hij zeven dagen onrein. Alles waarop hij ligt, wordt ook onrein Lev. 15: 24.*

namelijk bevolen dat het reinigingsoffer en het brandoffer ten behoeve van heel Israël moesten worden gebracht⁷⁰. 2 Kron. 29: 24

Bloed is **levenskracht**: *Want het bloed is de levenskracht van een levend wezen. Ik heb het jullie gegeven om er op het altaar de verzoeningsrite mee te voltrekken, want bloed kan, als levenskracht, verzoening bewerken Lev. 17: 11. De zin oog om oog tand om tand steunt op hetzelfde principe en wordt herhaald als het om het bloed gaat.*

⁷⁰ 2 Kron. 29: 24.

Bij Job lezen we *'s Nachts jaagt hij helse pijnen door mijn botten, het bloed⁷¹ in mijn aderen komt niet tot rust*. Bleek worden is omwille van de bedreiging. Het bloed trekt weg, het leven vermindert. . Bloed vergieten is de andere het leven ontnemen. Dat brengt die onrust. Dat ontnemt het leven van de groep, de stam en Israël.

Bloed vergieten is fout. Bloed moet met bloed uitgekocht worden.

Op het ogenblik dat de mens harttransplantatie als mogelijkheid zag viel de westerse mythe van het hart als centrum. Hersendood werd mede norm voor leven.

Leven

Bij de Semieten zijn het de nieren die het verstand hanteren, en het hart hanteert wijsheid en inzicht⁷², gevoel en emotie, verlangen en alle krachten.

Het leven komt van JHWH. De נֶפֶשׁ nephesh, vaak vertaald als ziel, persoon, ook hart, schepsel, body, zichzelf, wil, verlangen, zichzelf, emotie en passie, wat ademt, levend wezen. Allebei het inwendig נֶפֶשׁ en het uitwendig בָּשָׂר zijn in gebruik in verband met de ziel in de Statenvertaling. Sterven is zijn נִפְתָּה נֶפְשָׁה zijn ziel uitblazen. Deze נֶפֶשׁ zal worden vrij gegeven aan de She`ol, de put van de שְׁחַת, De נֶפֶשׁ komt een levend wezen door de adem van JHWH in de neusvleugels; zo wordt de man נֶפֶשׁ חַיָּה, een levend wezen, een ademend wezen, waarvan het leven is in het bloed, waarvan het bloed het leven is. הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ

Hart

לֵב leb – hart, is letterlijk in het Hebreeuws het middenste, begrip, wijsheid, vriendelijkheid en voorkomendheid, maar ook stoutmoedigheid (lef), inborst, genegenheid, bewust en betrokken zijn, passievol, ..

Maar ten slotte zult u de HEER, uw God, weer zoeken, en hem ook vinden, als u hem tenminste met *hart* en ziel zoekt⁷³. In deze formulering zien we dat het hart de zetel is van het zoeken naar God. Hart en ziel en alle krachten⁷⁴ is de omschrijving van לֵב en נֶפֶשׁ.

Blijkbaar heeft men in het Hebreeuws eerder de uitdrukking wat je *hand* te doen vindt, en wees mild met je *hand*. In de NBV vertaalt men het gemakkelijk wat je *hart* te doen vindt en wees mild met je *hart*. Dit wijst op het dynamisch karakter wat we ook terug vinden in het feit dat *woord* en *daad* samen gaan. JHWH is niet alleen die *is*, maar die meegaat en aan onze kant staat effectief.

71 עֲרֵקֵי polsaderen; in NBV vertaald als *bloed*. Job 30: 17

72 Spreuken 2: 10; Psalm 90: 12.

73 Deut 4: 29.

74 Heb daarom de HEER, uw God, lief met *hart* en ziel en *met inzet van al uw krachten* (bijwoord).

JHWH's hart

BOND VAN HET H. HART VAN JEZUS
voor soldaten in oorlogstijd.

Te midden de verschrikkelijke beproeving die ons vaderland teistert, komen wij, Heer Jezus, ons toewijden aan uw Goddelijk Hart. Wij dragen U op ons lichaam, ons verstand, ons hart, onzen wil, ons leven, onze familie, ons land. Wij hooren U toe, wij willen U toebehooren. Wees koning onzer harten, onzer huisgezinnen, wees koning van ons land.

Niets hebt Gij gespaard om de menschen uwe liefde te toonen, en als dank ontringt Gij slechts van hen onverschilligheid en versmadingen. O Heer Jezus, wij willen U wederliefde schenken en eerherstel voor den smaad U voortdurend door de zonden aangedaan. Al ons lijden, onze vermoedenissen, de ontberingen van dit oorlogsleven, zelfs den dood willen wij verdragen uit liefde tot U, tot uitboeting onzer zonden en tot bekeering der zondaren.

Vol betrouwen op uwe onendige barmhartigheid vluchten wij tot uw Goddelijk Hart; bescherm ons lichaam in de gevaren, bescherm onze makkers, onze families, onzen koning, ons land; bescherm vooral onze zielen tegen de zonde.

Wij wijden ons toe aan uw Heilig Hart en nemen het voornemen uit liefde tot U

- I. altijd en overal het voorbeeld te geven van een christelijk leven, in ons gedrag, in onze gesprekken, in het vervullen onzer christelijke plichten;
- II. minstens eens per maand U in de H. Kommunie te ontvangen.

Ik, _____, werd aangevaard
als lid van den Bond van het H. Hart.

Zoet Hart van Jezus, maak dat ik U altijd meer en meer beminne.

Imprimatur, 18 Febr. 1917
J. Marinis, V. C.

Boussier-Jaume Paris 4182 B Pichot del.

Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u verkwikken.
Math. XI-28

In de bijbel is de bijzonderste boodschap, de meest bemoedigende boodschap, die van de barmhartigheid van JHWH⁷⁵.

Ook al zou er maar één hardnekkig zijn,

Het zou een wonder zijn als hij ongestraft bleef.

Want de Heer is *barmhartig*, maar kent ook woede, hij kan vergeven, maar stort ook zijn toorn uit⁷⁶.

רחמים rakh-oom merciful (Engels), medelijden, ontferming. Het woord is in het Hebreeuws afgeleid van het woord baarmoeder.

In het aanschijn van de vicieuze cirkel van kwaad kan er enkel dan hoop op een nieuw begin zijn wanneer we hopen op een genadige, barmhartige en tegelijk almachtige God die alleen in staat is een nieuw begin te genereren. Het Evangelie verkondigt wel de rechtvaardiging van de zondaar, maar niet van de zonde. Als God zo barmhartig is dat hij de zondaar niet straft, hoe kan dit ooit compatibel zijn met goddelijke gerechtigheid⁷⁷.

⁷⁵ Hos. 11: 8 *Mijn hart wordt verscheurd, door barmhartigheid word ik bewogen.*

⁷⁶ Sir. 16: 11.

⁷⁷ δικαιοσύνη – צדקה Gerechtigheid – Engels. righteousness (as vindicated), justification, salvation Van Gos gezegd - prosperity (of people) daden die gerechtigd zijn. חסד Eng. goodness, kindness, faithfulness.

In de Joodse opvatting van de mens zijn de ingewanden, de schoot, de baarmoeder de ruimte waaruit barmhartigheid en erbarmen loskomt.

De belangrijkste uitdrukking voor het begrip barmhartigheid is *hesed*. חֶסֶד. Het betekent Gods vrije en genadige toewending naar de mens. Het is een durende attitude en houding. Toegepast op God overstijgt het elke relatie van wederkerige trouw en geeft uitdrukking aan Gods onverwacht en onverdiend geschenk hetwelk alle menselijke verwachtingen en categorieën openbreekt. Een oudere vertaling schrijft *goedertierenheid*.

Het zou ons te ver drijven als we zouden ingaan op het feit dat Jerusalem hier verbonden is met het Hart van Jezus en hoe het centrum van Kruistochten is geweest en de El Aska moskee en *El shaddai* doet nadenken over gerechtigheid en barmhartigheid.

Een oude naam

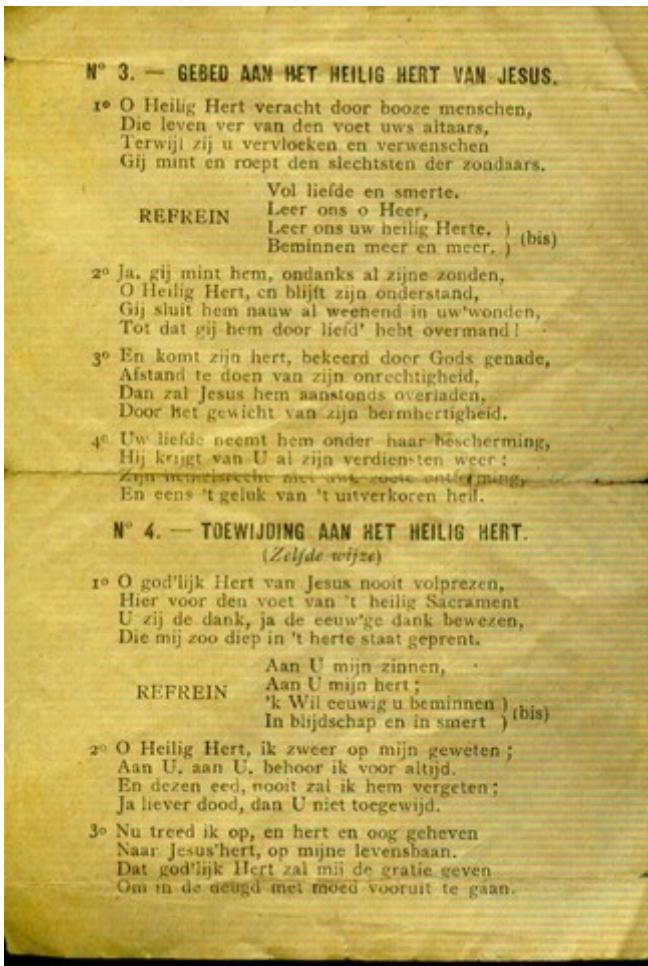
*El shaddai*⁷⁸ – Deze naam van God komt 48 keer in het Eerste Verbondvoor, waarvan 31 keer in het boek Job. En 7 keer wordt deze naam genoemd in verband met de aartsvaders Abraham, Isaïc en Jakob. De Godsnaam *El Shaddai* is de eerste openbaring over het wezen en karakter van God in de Bijbel en verwijst hier naar de oude verhalen van de menselijke geschiedenis; na de tijd van Mozes komt

⁷⁸ שׁדַּי Shadday Almachtig. Een andere mogelijkheid zou zijn.

deze naam maar 10 keer meer voor. We zijn niet deskundig genoeg om zekerheid te hebben, maar het lijkt het vernoemen waard.

Nu is er een misverstand over de betekenis van deze naam, want El Shaddai wordt vaak vertaald met 'God de Almachtige' waarbij men ervan uitgaat dat 'Shaddai' een meervoud is van het Hebreeuwse werkwoord 'shadad' wat 'verwoesten, vernietigen' betekent. Dit zou dus inhouden dat de eerste Godsopenbaring in de Bijbel een negatieve onthulling over het wezen en karakter van God zou zijn, maar niets is minder waar.

Want het woord 'Shaddai' is een meervoud van het Hebreeuwse woord 'shad' wat 'borst' betekent; letterlijk betekent de naam 'El Shaddai' dus 'de God van de borsten'. Deze betekenis brengt echter heel veel verwarring bij intellectueel ingestelde mensen, omdat zij deze betekenis geen enkele plek kunnen geven in hun intellectueel ingestelde theologie.

De naam El Shaddai heeft een diepe betekenis voor het emotionele hart; mensen met een Joods ingesteld denkpatroon - waarbij emoties een grote rol spelen - hechten wel degelijk grote betekenis aan deze naam van God. El Shaddai is de God met een hele grote boezem ofwel met een heel ruim hart waarin héél veel plaats is voor héél veel mensen. Het hart van de Vader – met ruimte voor velen – heeft ook een moederlijke kant oftewel het is ook het moederhart van God.

Menselijk hart

Naar JHWH's hart is degene die Hem volgt, die met al zijn krachten **ziel en hart** hem dient, lief heeft, zoals JHWH hem liefheeft, de

knecht, de ebed⁷⁹ JHWH

Maar de HEER zei tegen Samuel: 'Ga niet af op zijn voorkomen en zijn rijzige gestalte. Ik heb hem afgewezen. Het gaat niet om wat de mens ziet: de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt naar het **hart**⁸⁰.

Fout is het wanneer mijn hart mijn ogen volgt.

En zelfs als ons hart ons aanklaagt: God is groter dan ons hart, hij weet alles⁸¹.

79 De avoda, in het diepste betekenis, de liturgie, de eredienst, is het werk van de knecht, de dienaar, de ebed.

80 1 Sam. 16: 7. Het Griekse woord is καρδια

81 1 Jo 3: 20.

Maar dit is het verbond dat ik in de toekomst met het volk van Israël zal sluiten – spreekt de Heer: In hun verstand zal ik mijn wetten leggen en in hun **hart** zal ik ze neerschrijven. Dan zal ik hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn⁸². Onze naam heeft hij ondertussen in Zijn hand geschreven.

Patronen in de devotie tot het Heilig Hart

In het Tweede Verbond heeft het hart de functie het geloof aan te nemen. We hebben dan de neiging het geloof te zien als een intellectuele daad.

Geloof

Geloofswaarheden, het symbolum van het geloof, Tridentijnse theologie met terugkoppeling naar de artikelen van het geloof en is lang de gangmaker geweest om over geloof te spreken en te denken. In die zin heeft de kerk

toch een tijd gearzeld om de vorm van de devotie zomaar te nemen. Vooral om de Jansenistische weerstand met inbegrip van hoe Jezus te nadrukkelijk als (louter) mens voorgesteld werd⁸³ en nota bene vereerd.

Geloof is echter hoop in de liefde actief – geloven als werkwoord –

Dit is niet enkel een gerechtvaardigde act, maar een handeling uit liefde. Daarom is volgens de encycliek *Miserentissimus*⁸⁴ eerherstel toe te juichen⁸⁵.

Drie eenheid

82 Hebr. 8: 10.

83 Alhoewel vanuit de getuigenissen van de visioenen Jezus het vroeg toch werd enkel eerst toegelaten in de bisdommen die het vroeger 1765 en later 1856 over geheel de katholieke wereld het licht op groen gezet. De verering wordt zelfs aangemoedigd. De verspreiding van het boek van Margareta Maria had aanvankelijk veel lezers maar belandde op de index in 1704 en werd pas uit de index gehaald in 1887.

84 8 mei 1928.

85 We gaan hier niet in op het thema *geloof en werken*.

Het Onthaland Hart van Jezus Geschenk van de Almachtige Vader
Bondschap van de allerheiligste maagd Maria, ontvangen door Micheline Boissvert, op woensdag, 30 december 1998

Aan al de kinderen van de aarde, aan al degenen, die de prent van het onthaland Hart van mijn Zoon Jezus Christus zullen ontvangen, en ik richt me vooral tot mijn kinderen die grote moeite hebben om te geloven, en zelfs tot degenen die zelfs niet meer geloven dat er een God bestaat; ik vraag u deze prent op uw hart te leggen en ze te bekijken. Gij zult grote veranderingen beleven in heel uw hart en in uw leven. Draagt ze op u! Deze prent brengt veel kracht, zij brengt al de krachten van het Rijk van de Vader.

Vraagt het onthaland Hart van mijn Zoon, in u de gemezinge te ontvangen. Maar al evenveel te zeggen dat er niets is in deze prent, smook ik u, mijn kinderen, probeert ten minste één keer daarmee te bidden. Ik, uw Moeder, zeg het u: uw harten zullen worden als een brandende zoon. Gij zult nieuwe werens woorden, vervuld van hoop, liefde en vrede. Laat deze prent rondgaan in alle families, in alle kerken, geef ze aan al uw vrienden. Deze afbeelding van het onthaland Hart van mijn Zoon is een grote bescherming voor deze mensheid. Aan alle kinderen van de aarde die lichamelijk lijden kennen: als ge niet meer bekomt om te bidden, dan vraag ik u ten minste, heel eenvoudig, deze prent te leggen op het deel van uw lichaam dat u doet lijden.

Alle gebeden van het onthaland Hart van mijn Zoon en deze prent zullen met een zeer grote snelheid bekend worden, want ze zullen veel lichamelijke gemezinge bewerken en ik zeg wel lichamelijke, evenals gemezinge van de ziel en het hart. Door al uw gemezinge heen zullen uw harten vervuld zijn van het verlangen het onthaland Hart van mijn Zoon op deze aarde te doen kennen. Ik herhaal het u: de Vader doet over u al de krachten van zijn Koninkrijk neerdaalen. Kant u zich voorstellen al wat dit aan zijn kinderen kan brengen? De enige wijze om te zien of het werkelijk waar is, of het waarlijk de waarheid is die u leert, is dat u het alleen maar doet: dat u bidt tot het onthaland Hart en dat u gebruik maakt van zijn afbeelding. Is dat zo moeilijk, mijn kinderen?

N.B. Als uw gebed tot het onthaland Hart van Jezus verhoord worden, of als u een geest hebt ontvangen omdat u zich heilend hebt van de prent van het onthaland Hart, dan zijt u hartelijk uitgenodigd God te danken, en vooral het geloof van uw priesters en bisschoppen te versterken, door hun uw getuigenis te geven.

Overtogen, kant u rustig heiden bij de Vereniging de Bondschap van de Maagd Maria, kinderen, die ontelbare andere kinderen hebben en geboden om de almacht van de geaden van het Rijk der hemelen te overnemen, in deze wereld van de Eucharistie, evenals verschuldene overdringen van deze prent, die zeer veel gemezinge zal overbrengen.

Adres: Association Cœur d'Accueil de Jésus
 C.P. 200 Sainte-Thérèse (Québec) Canada J7E 4E2
 VOORBEREIDING: Frère Marius - Rue des Coëliers 11 - 7130 BINCHÉ

In het kader van de drie eenheid is het ook verhelderend Jezus als Middelaar te zien in het proces van de Verlossing. Zijn erkenning kan nooit de andere personen van die eenheid uitsluiten. Het bloed verwijst naar Zijn fiat op de kelk. Het water uit zijn zijde verwijst naar de geboorte van de kerk. Dat zijn beelden uit de Evangelische boodschap van de lanssteek⁸⁶. Het is aan ons om er de drie eenheid in te vrijwaren. De Ene als barmhartige wilde consequent Liefde zijn.

Bloed en water

Het Godsvolk in het Eerste Verbond werd als vondeling van het bloed gereinigd.

We nemen over selectief uit *Een Online Bibliotheek met Informatie van A tot Z*

De kerkvaders

Bij de vroege kerkvaders riep het vers de vraag op wat de theologische betekenis van het bloed en het water was. Hierop zijn vele verschillende antwoorden bedacht. Zo werden ze als doop en martelaarschap, als doop in bloed en water, als symbolen voor verschillende groepen mensen, als sacramenten, als teken dat Jezus de tweede Adam is en als teken van voltooiing geïnterpreteerd.

Doop en martelaarschap

Volgens Hiëronymus⁸⁷ staat het water symbool voor de doop. Het bloed staat volgens hem symbool voor martelaarschap. Cyrillus van Jeruzalem⁸⁸ was het hiermee eens en vergeleek het martelaarschap met de doop. De gewone doop werd aangeboden met water en diende om verlicht te worden. De martelaarsdoop werd volgens hem verkregen door het eigen bloed. Hiermee zinspeelde Cyrillus vermoedelijk op Lucas 12: 50, waarin Jezus zijn eigen, nog te komen, kruisdood ook een doop noemt en paste hij deze uitspraak toe op martelaars, die omwille van hun geloof gedood werden.

De doop in bloed en water

Tertullianus⁸⁹ had het over het water en het bloed als twee soorten van doop. Het water staat voor de eerste doop, namelijk die door onderdompeling. De tweede doop is volgens Tertullianus die door het bloed dat de christenen drinken (de wijn bij het avondmaal - Mat. 26: 28). Tertullianus noemt dit een tweede doop omdat

86 Jo. 19: 34.

87 ca. 347-420.

88 ca. 315-386.

89 ca. 160-230.

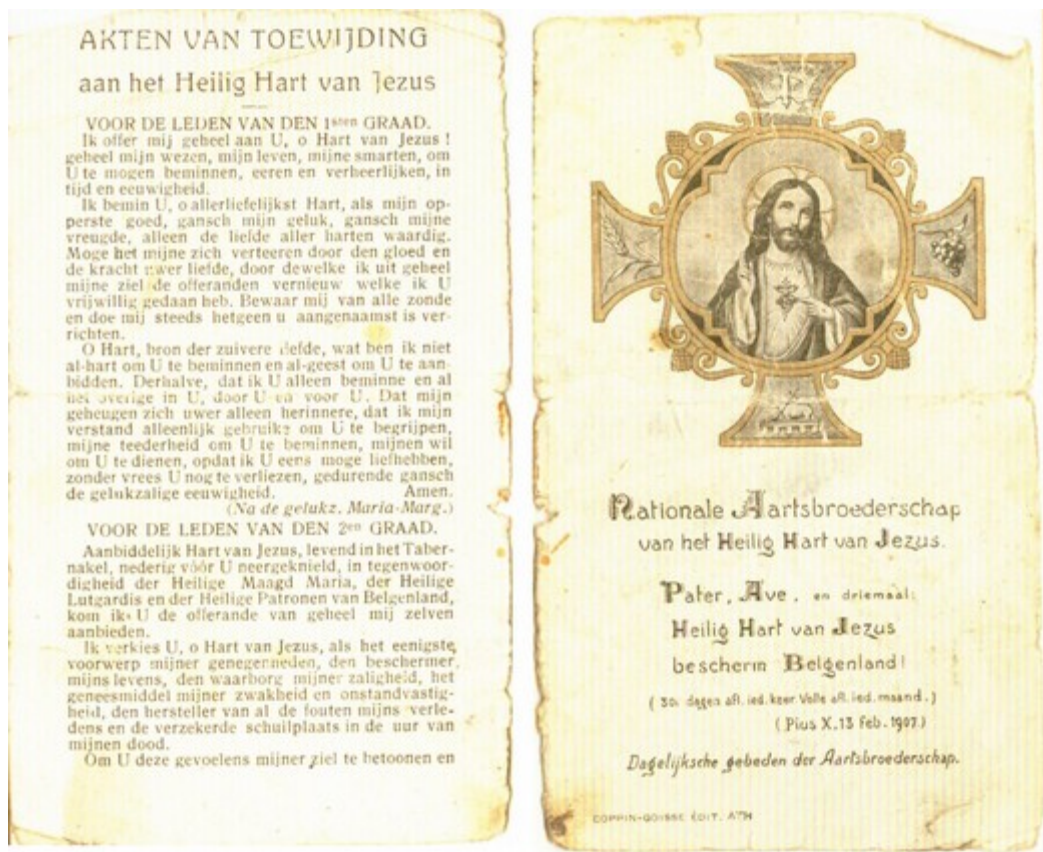
Jezus zijn kruisdood in Lucas 12: 50 een doop noemde, die Hij zou moeten ondergaan.

Symbolen voor verschillende groepen mensen

Volgens Cyrillus van Jeruzalem stonden het bloed en het water symbool voor mogelijke verdelingen van mensen, waarbij het water iets met de ene groep van doen had en het bloed iets met de andere groep.

De **eerste verdeling** maakt Cyrillus op basis van Matteüs 27: 24-25. De ene groep zijn zij die Jezus *eerlijk willen beoordelen* en die worden gesymboliseerd door Pilatus, die zijn handen in het water waste om zijn onschuld bij de kruisiging die zou komen uit te drukken. De andere groep zijn zij die tegen Jezus waren en riepen *Zijn bloed kome over ons en onze kinderen*.

De **tweede verdeling** is die van Joden enerzijds en christenen anderzijds. Het bloed is voor de Joden, als teken van veroordeling omdat zij tegen Jezus samengezworen hebben en Hem doodden. Het water is voor de christenen, als teken van verlossing. De derde verdeling is die van ongelovigen enerzijds en gelovigen anderzijds, maar deze legt Cyrillus niet verder uit.

Sacramenten

Augustinus⁹⁰ (354-430) vertaalde het Griekse woord *εὐχέλων*, dat in Johannes 19: 34 doorgaans vertaald wordt als *stak* of *doorstak*, met het werkwoord *openleggen*. Hij zag de gebeurtenis daardoor als het *openen* van de *poort des levens*. Het water en het bloed dat door die poorten naar buiten kwam beschrijft hij op meerdere manieren. Hij noemt ze de *sacramenten van de kerk*, zonder welke er geen toegang

90 354-430.

is tot het ware leven is. Het bloed is volgens Augustinus gevloeid tot vergeving van de zonde en wordt bij het **avondmaal**⁹¹ genuttigd. Het water is de *gezondheid gevende beker* en heeft een dubbele lading. Het staat voor het water van de **doop** en voor drinkwater. Johannes Chrysostomos⁹² zag in het bloed en het water ook zo, en stelde dat men *geregenereerd wordt, gevoed door bloed en vlees en terwijl je nadert drink je van de zijde (die doorboord werd)*.

Vergelijking met het Eerste Verbond

Het vloeien van bloed en water uit de zijde van Jezus had volgens Augustinus al meerdere eerdere toepassingen.

De schepping

De eerste was dat de vrouw was geschapen uit de zijkant van de man, terwijl deze sliep. Zo zou ook Jezus, de Tweede Adam, aan het kruis *in slaap vallen* (sterven). Tijdens deze slaap zou zijn bruid (de kerk) worden gevormd door datgene dat uit zijn zij kwam, namelijk de sacramenten van de kerk.

De ark

De tweede toepassing was de opdracht van God aan Noach om aan de *zijkant* van de ark een deur te maken⁹³ zodat de dieren en mensen die niet bestemd waren om te sterven binnen konden komen. Volgens Augustinus waren de mensen en de dieren die wél op de boot mochten een prototype van de kerk en was de ark een beeld van Christus. Net zoals bij de kruisiging kwam de verlossing voor hen door de zij (van de ark).

Jezus was de tweede Adam

Dat was ook Paulus zijn idee. Ook de Rabbijnen hadden een verhaal omtrent een plant uit de tuin van Eden die men vaak hiermee verbindt. Volgens SPENCE zagen Macurius Magnes uit 4de en 5de eeuw en Apollinarius Claudius uit de 2de eeuw in het komen van het bloed en het water uit de zij van Jezus een zinspeling op de zij van Adam. Uit Adams zij kwam Eva, die de bron van het kwaad was⁹⁴. Om de wereld van dit kwaad te verlossen kwam het bloed en het water bij Jezus ook uit zijn zij⁹⁵. Hij was de tweede Adam⁹⁶.

---

91 Doop en Eucharistie of breken van het brood zijn de twee *sacramenten, tekenen*, die ook door de protestantse broeders worden aanvaard.

92 345-40.

93 Gen. 6: 16.

94 We nemen over, maar niet vanuit die overtuiging.

95 Er zijn verder nog discussies ook onder moderne exegeten over het verband met de sacramenten en de moeilijke tekst over deze drie die getuige zijn. We gaan er niet op in, maar we vonden omwille van de zijsprongen die er vaak in de Heilig Hart devotie gemaakt worden dat deze overname wel nuttig kon zijn.

96 De oude Adam, de eerste Adam, was een *levend* wezen. Jezus als tweede Adam, de nieuwe mens tegenover de oude Adam is een geestelijk wezen, die via de verrijzenis van ons mensen maakt die geestelijk kunnen leven (Kor. 3).

De stroom uit de rechtertempelwand

De tempel⁹⁷ is uiteraard een zeer gevoelig thema binnen de Joodse religie. Over die tempel en de herbouw zijn zowel binnen de traditionele als binnen de neo-exegeten heel veel verschillen.

Wanneer je de zin leest die we hier afdrukken:

Wanneer 39 hoofdstukken van Ezechiël gedetailleerd, ernstig en letterlijk kunnen behandeld worden, is er geen geldige reden om de laatste 9 hoofdstukken op een heel andere manier te behandelen.

Dan ben je onmiddellijk in de poel van de moderne visionairen. Straks moet je kiezen tussen A-millennialisten⁹⁸ en Pre-millennialisten⁹⁹.

Al boeit het ons. Toch blijven we enkel staan bij de elementen waar we dwarsverbindingen met de Heilig Hart devotie vinden. We stippen aan hoe de apocalyptiek ook de devotie binnensluipt en bevrucht of belast.

In de vele visioenen zou er wellicht nog meer kunnen naar verwezen zijn naar wat hier in Ezechiël te berde komt. Misschien is er ook iconografisch naar verwezen. We hebben die echter niet onderschept.

In de Litanie wordt duidelijk naar het Heilig Hart als tempel verwezen via de 5de aanroeping en volgende: Hart van Jezus, heilige tempel van God, woontent van de Allerhoogste – El shaddai, poort van den hemel – verwijzing naar de Tuin van Eden.

---

97 Een eerder lange overname uit Wikipedia. Duidelijk en to the point. Binnen het orthodox jodendom zijn stromingen die het bouwen van een derde tempel als taak zien van de Messias die het huis van David zal laten herleven, en niet van een zelfbenoemde bouwcommissie. Anderzijds zijn er joden binnen het orthodox Jodendom zelfs onder de Charediem die volgens de letter van de Thora leven, die van mening zijn dat de derde tempel al vóór de komst van de Messias gebouwd dient te worden. Beide meningen zijn gebaseerd op de halacha, de joodse wet en inherent aan het Moderne Sanhedrin. Het Chassidisch jodendom over het algemeen ziet degenen die de derde tempel met hun eigen handen willen bouwen als afvalligen en ketters. De Rooms-katholieke Kerk leert wel dat de heropbouw van de derde tempel een gebeurtenis van de eindtijd zou zijn, maar duidt aan dat de Messias in de persoon van Jezus als Christus reeds is gekomen, en dat de ware tempel van God gevonden wordt in de Kerk der christenen, het nieuwe Israël, en dat daarin het waar en voortdurend en wereldwijd offer, namelijk de eucharistie, wordt opgedragen aan God, in eenheid en identiteit met het kruisoffer op Golgotha. Daarom ziet men de herbouw van de derde tempel als een streven van de onbekeerde joden aan, en sommige katholieke theologen hebben zelfs geleerd, dat in een herbouwde tempel de persoon van de antichrist zitting zal nemen (een gedachte die men ook bij evangelische protestanten kan aantreffen). Evenwel zijn er vele moderne katholieken die de staat Israël een warm hart toedragen, ofschoon onder hen over de herbouw van de tempel van mening verschild wordt. Voor christenen is immers met het ene offer van Jezus elke tempelcultus voor het heil overbodig geworden. Ook is men afgestapt van de joods-etnocentrische gedachte.

98 A-millennialisten interpretern Christus' duizendjarige rijk (millennium) in een geestelijke betekenis. Zij geloven wel in de Tweede Komst, maar verwerpen het idee van een letterlijke duizendjarige regering op aarde.

99 Pre-millennialisme: het geloof in de nog toekomstige 1000 – jarige regering van Christus, genoemd in Openbaring 20, en dat deze volgt op Christus' wederkomst, en dat de kerk dan in de hemel en Israël het middelpunt op aarde zal zijn.

Het is typisch hoe in Ezechiël¹⁰⁰ precies zoals bij de visioen-getuigenissen gedetailleerd door de verschijning wordt aangegeven hoe *het medium* de opdracht moet uitschrijven. De afmetingen inclusief worden de plannen van de tempel omschreven. De penning van de wonderbare medaille moet er zo uitzien en het hart van Jezus is quasi uitgetekend. Dat zagen bij Catharina LABOURÉ en bij de Margareta Maria ALACOQUE. Mystici hebben vaak uitgebreide details in hun verhaal. We denken bv. Aan Anna Katharina EMMERICH¹⁰¹.

Ezechiël 47 is de meest boeiende passage voor ons thema. Het visioen legt vast dat de priesterklasse zal voortgezet worden met Zadok. Er komt een nieuwe tempel offers en priesters inclusief. Al zijn de dierlijke offers afgeschaft¹⁰². Die het Millennium letterlijk nemen verwijzen naar Openb. 20: 9: Jeruzalem, de geliefde stad, die dan opnieuw het *kamp van de heiligen* zal zijn. Er is sprake van een post – opname – heilige plaats en tempel van God in Jeruzalem, compleet met het altaar¹⁰³, prepareert ons op de verwachting van een Millenniumtempel. Het is verrassend in de bespiegelingen dan een detail te lezen die voortbouwt op het visioen. De Roomse kerk groeit zelfs naar dat centrale altaar door de altaren van de muur weg te halen en de liturgie lokaal te centraliseren. De millenariserende exegeten blijven echter vijand van de vergeestelijkende interpretatie. Die vergeestelijking wordt dan – opvallende tegenstelling – soms heel sterk doorgetrokken.

De passage in Ezechiël waar hij door de stroom moet lopen is illustratief: *Toen bracht de man mij terug naar de ingang van de tempel. Daar zag ik water onder de drempel van de tempel vandaan komen. Het stroomde naar het oosten, want de voorkant van de tempel lag op het oosten. Het water liep van onder de rechter buitenmuur van de tempel, ten zuiden van het altaar, naar beneden*¹⁰⁴.

Zo wat ze letterlijk hadden willen uitleggen blijktbaar door een van de eigen exegeten richting Galaten 5: 25 gekoppeld. Het zou dan blijktbaar gaan over *wandelen in de geest*. Wat eens begon als een klein uitvloeisel was nu een rivier zodat Ezechiël er niet door heen kon waden, omdat de wateren zo hoog stonden dat men erin moest zwemmen. Zeker betekent dit te leven in de *volheid van de Geest*.

Wat ons opviel is dat in de H. Hartdevotie men vaak terugkeert naar de geboorte van de kerk in het water van de zijde van Christus en dat men de wonde van de lanssteek situeert aan de rechterzijde. Ook hier in de tempel is die stroom aan de rechter tempelwand.

100Ez. 43: 11.

101Flamschen (Westfalen) 8 september 1774 - Dülmen, 9 december 1824.

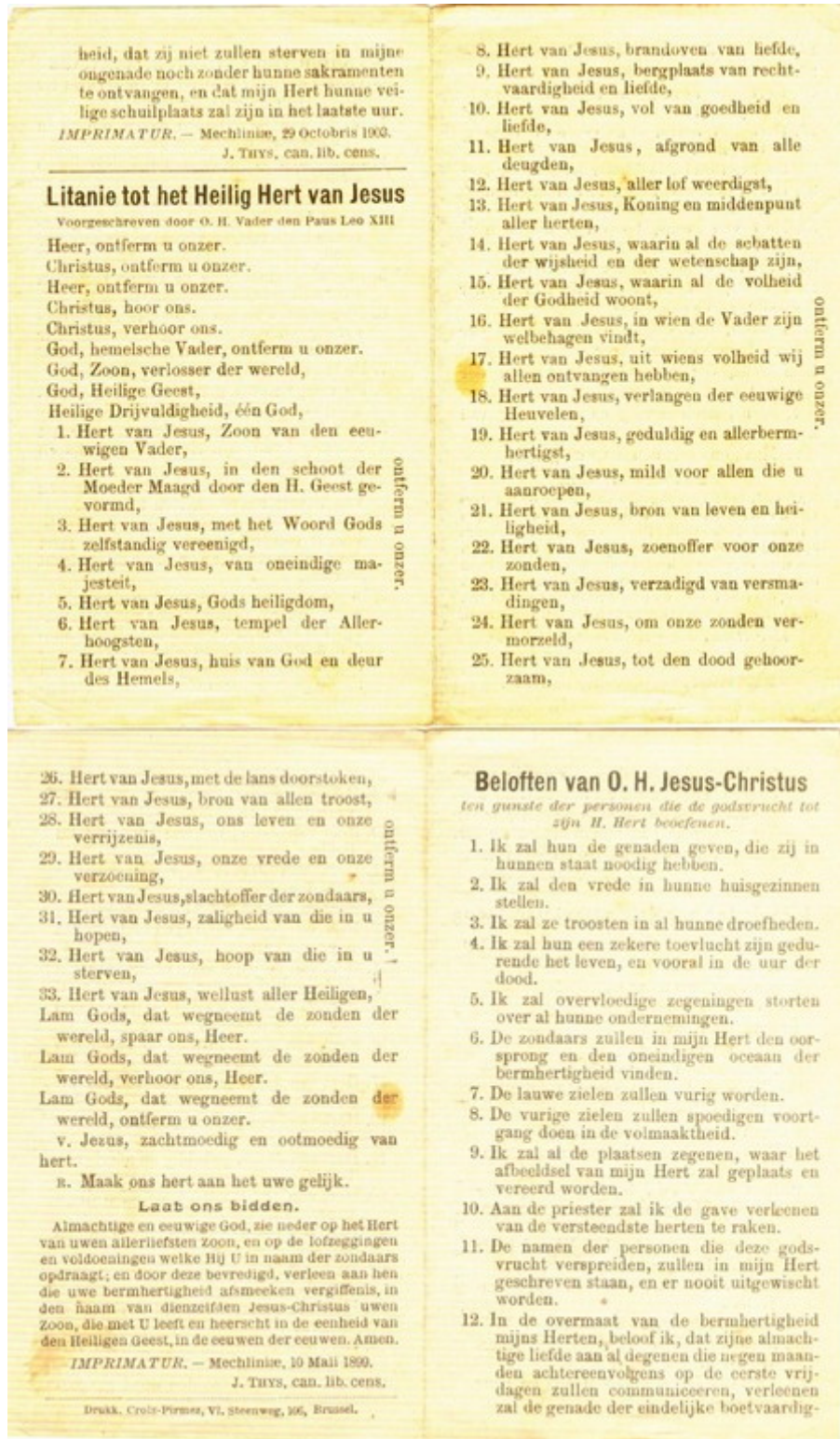
102Jo. 4:21, Hebr. 7 – 10. De correctie door de mensen die het wel letterlijk zien noteren ze uit Matth. 24, 2 Thess. 2: 4, Openb. 11: 1, 2. Vergelijk ook Hos. 3: 4, 5 met Dan. 9: 24, 27.

103Openb. 11: 1.

104Ez. 47: 1.

De litanie van het Heilig Hart verwijst er naar. De woordkeuze in het Nederlands is blijkbaar afhankelijk van wat de vertaler verkiest. We lezen in plaats van *tempel van God*, woonplaats van God. Hiermee vermijdt men wellicht – misschien onbewust de verwijzing naar de Joodse context van de tempel.

Er was ook een litanie van het Eucharistisch Hart van Jezus.

Het gebed is gecentreerd rond de devotie van de priester. Cordis sacerdotalis exemplar: voorbeeld van het priesterlijk hart.

Hoc facis in meam commemorationem: doe dit tot mijn gedachtenis. Het dateert van de vooravond van de 20ste eeuw; Een halve eeuw voor het II^{de} Vaticaans concilie.

Gebed tot het Eucharistisch Hart van Jezus

Eucharistisch Hart van Jezus, zoete gezel van onze ballingschap, ik aanbid U. Eucharistisch Hart van Jezus, Eenzaam Hart, vernederd Hart, verlaten Hart, Vergeten Hart, misprezen Hart, vernigd Hart, Hart, door de mensen miskend, Hart, dat onze harten bemint, Hart, dat smeekt om bemind te worden, Hart, dat geduldig op ons wacht, Hart, dat steeds bereid is ons te verhoren, Hart, dat verlang naar onze smoechbeden, Hart, bron van nieuwe genaden, Hart, dat stilzwijgend wil spreken tot de ziel, Hart, zoete toevlucht van het verborgene leven, Hart, meester der geheimen van de goddelijke vereniging.

Hart van Hem die sluijert, maar immer waakt, Eucharistisch Hart van Jezus, onferm U onzer Jezus-Hoerle, ik wil U troosten.

Ik veroug mij met U, ik slachtoffer mij met U, ik verneder mij tot in den grond voor U, ik wil mijzelf vergeten, om aan U te denken, ik wil vergeten en misprezen worden uit liefde tot U.

Ik wil slechts begrepen en bemind worden door U, ik zal zwijgen om U te horen, mijzelf verlaten om mij in U te verliezen.

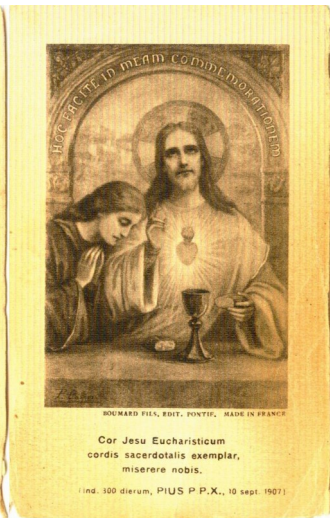
Geef dat ik aldus Uw dorst naar mijn heil lesse, Uw brandende dorst naar mijn heilgeid lave en dat ik, gelouderd, U een zuivere en echte liefde schenke.

Ik wil Uw wachten niet langer op den proef stellen, neem mij, ik geef mij gans aan U.

In Uw handen leg ik al mijn werken, mijn goet om hem te verlichten, mijn hart om het te richten, mijn wil om hem vast te leggen, mijn nood om hem te lenigen, mijn ziel en mijn lichaam om ze te voeden.

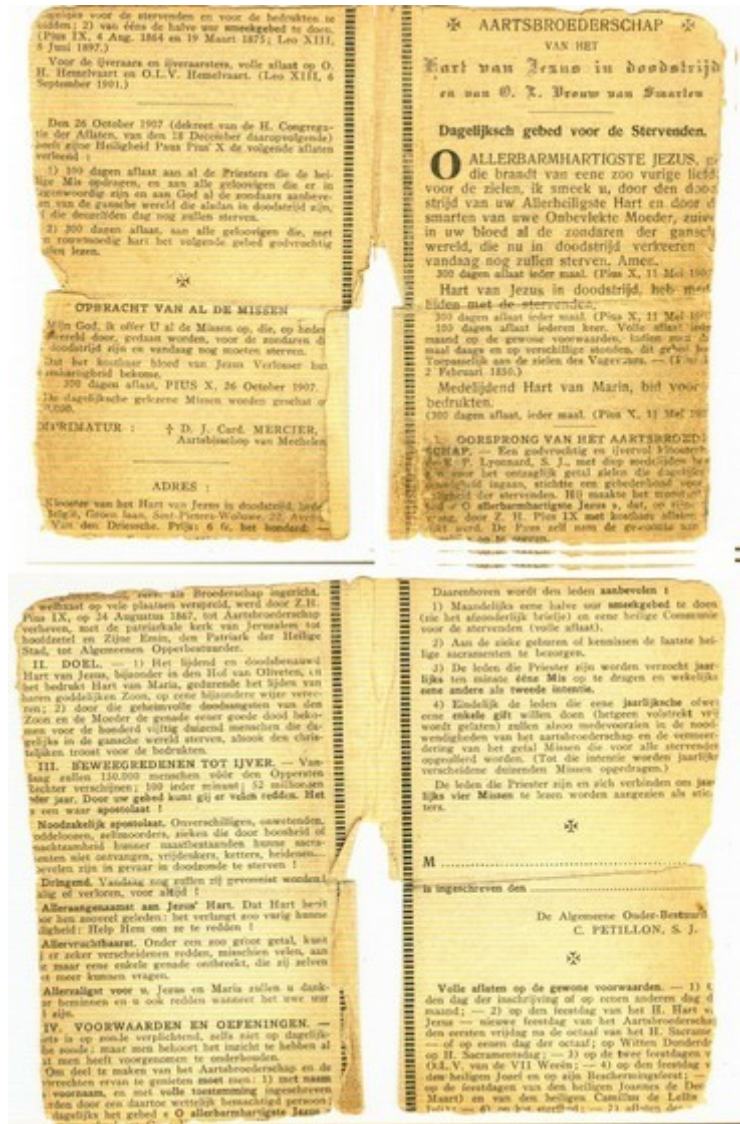
Eucharistisch Hart van Jezus, wiens bloed het leven is mijner ziel, geef dat niet meer ik leve, maar dat Gij alleen leeft in mi. Amen.

(500 d. afl. Leo XIII 6 Febr. 1899.)

De spiritualiteit die wil dat Jezus groter wordt, zoals Paulus die formuleert en het denken van Lucas over *ons kruis dragen om geïdentificeerd als kinderen van God heeft soms wat teveel het letterlijke kruis benadrukt*. We vinden onszelf door ons te verliezen en ons leven te modelleren in Christus, die ons leven is¹⁰⁵. De Litanie van het Eucharistisch Hart loopt niet parallel met deze snit. De afbeelding van de intimiteit van Jezus en Joannes mag dan iets corrigeren van de mildheid en de barmhartigheid die in de andere litanie ligt.

De slot formule wijst op het bloed maar mist de binding met wat er boven staat. De overgave staat helemaal in de context van de dorst van het Eucharistisch Hart die we moeten lessen. Deze kant van de medaille is niet direct de

105Kol. 3: 3-4 U bent immers gestorven, en uw leven ligt met Christus verborgen in God. 4 En wanneer Christus, uw leven, verschijnt, zult ook u, samen met hem, in luister verschijnen.

traditie van de Heilig Hart devotie. Het is wel een component van het gebruik van het Heilig Uur wakend bij Jezus in de Hof van Olijven.

Inhoudsopgave

Meest voorkomende afbeelding.....	1
Het hart op de tong/de hand.....	2
Het bloedend Hart.....	4
Het miskende Hart.....	4
Het Hart van de Verlosser.....	6
Hart van Jezus, barmhartigheid.....	8
Het hart van de erewacht.....	9
Het hart als mystieke ervaring.....	12
Het hart als liefdekoning.....	14
Het hart en het Rijk van God.....	16
Hart van het apostolaat van het gebed.....	17
Hart van Paray Monial.....	17
Hart van de Belofte.....	18
Hart van zegevierende Liefde.....	21
Hart uit het kerkelijk gebed.....	22
Hart van het Heilig Hartfeest.....	23
Hart dat tastbaar moest aanwezig zijn.....	25
Hart van Kristus Koning.....	27
Hart uit God.....	29
Hart van de pelgrimdevotie.....	30
Hart in de Heilige Familie.....	30
Hart van de paters Picpussen.....	30
Hart van Jezus in de Eucharistie.....	32
Hart van Montmartre.....	32
Hart van het scapulier.....	32
De bijbel en de Heilige Hart devotie.....	33
Het HART.....	33
Bloed.....	34
Leven.....	36
Hart.....	36
JHWH's hart.....	37
Een oude naam.....	38
Menselijk hart.....	39
Patronen in de devotie tot het Heilig Hart.....	40
Geloof.....	40
Drie eenheid.....	40
Bloed en water.....	41
De stroom uit de rechtertempelwand.....	44